

Lovforslag nr. L 152. Betænkning afgivet af skatte- og afgiftsudvalget den 16. maj 1979

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø

(Stoffer og materialer, arbejdsmiljørådet, bidrag til arbejdsmiljøfondet, tavshedspligt)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft samråd med arbejdsministeren, der tillige skriftligt har besvaret en række spørgsmål fra udvalget. Udvalgets spørgsmål vil tillige med arbejdsministerens skriftlige svar herpå blive optrykt i et bilagshæfte til betænkningen.

Udvalget har modtaget skriftlig og mundtlig henvendelse fra Giftgruppen, Kemisk Institut, Århus Universitet.

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, centrum-demokraternes og det radikale venstres medlemmer af udvalget) ønsker at understrege samhörigheden mellem de arbejdsmæssige funktioner, som løses inden for dette lovforslag, og de tilsvarende funktioner, som løses inden for lovforslag nr. L 79, forslag til lov om kemiske stoffer og produkter, og flertallet konstaterer, at udvalget fra miljøministeren og arbejdsministeren har modtaget tilsagn om nedsættelse af et koordinerende udvalg, som med deltagelse af administrationsdepartementet skal sikre, at opbygning af de administrative, analyserende og kontrollerende funktioner samordnes med henblik på mindst muligt ressourceforbrug og størst mulig udnyttelse af personale og andre ressourcer både i opbygningsfasen og under den fremtidige drift. Dette udvalg skal således sikre imod overlappning og sikre, at de begrænsede personelle ressourcer udnyttes bedst muligt. De i lovforslagets bemærkninger anslåede personaletal vil ligeledes være undergivet de eventuelle begrænsninger, som følger af udvalgsarbejdet.

Flertallet lægger endvidere vægt på, at arbejdsministeren i et samråd om lovforslaget

har givet tilsagn om, at arbejdsmarkedets parter sikres indflydelse på udvalgets arbejde ved den medvirken, der er tillagt arbejdsmiljørådet efter arbejdsmiljølovens § 66.

Herefter indstiller flertallet lovforslaget til *vedtagelse* med det af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) udtaler:

Arbejdsministerens lovforslag generer erhvervslivet i langt videre omfang, end rimelige sundheds- og forureningsbekæmpelseshensyn kan berettiggende til. Selv om mindretallet i vidt omfang er enig i, at lovregulering må ske vedrørende arbejdsforhold m. v. i den kemiske industri, kan mindretallet derfor ikke støtte en lovudformning som den af arbejdsministeren foreslåede og indstiller derfor lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Om fremskridtspartiets synspunkter vedrørende lovgivning i 1979 om benyttelse af kemiske stoffer og produkter henvises til de af fremskridtspartiet afgivne udtalelser i folketingsssalen og i den af miljø- og planlægningsudvalget afgivne betænkning over miljøministerens lovforslag nr. L 79 om kemiske stoffer og produkter vedtaget af folketinget den 10. maj 1979.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) afviser de af regeringen stillede forslag som videreførelse af de uoverskuelige bemyndigelser, der er karakteristiske for denne lovgivning. Derfor kan mindretallet ikke medvirke til gennemfø-

relse af lovgivningen i den af flertallet ønskede form.

Det af mindretallet stillede ændringsforslag nr. 6 har til formål at løse et særdeles akut problem vedrørende 11 timers reglen og er i overensstemmelse med det af mindretallet fremsatte lovforslag nr. L 127 om ændring af lov om arbejdsmiljø.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af et mindretal under nr. 1, 3, 4 og 5 stillede ændringsforslag og udtaler i øvrigt:

Lovforslaget giver generelt for mange myndigheder til arbejdsministeren, hvilket mindretallet ikke er tryk ved.

Lovforslaget sikrer *ikke* lønmodtagerne mod at arbejde med farlige stoffer. Derimod beskyttes giftfabrikanterne, så længe det foreslåede register ikke er åbent for lønmodtagerne og deres organisationer.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling ved 2. behandling.

Et *femte mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af et mindretal stillede ændringsforslag og udtaler i øvrigt:

Indholdet af denne lovgivning er ikke afklaret ved en vedtagelse af nærværende lovforslag ved 3. behandling, for så vidt angår stoffer og materialer, dette vil først blive klarlagt senere gennem et EF-direktiv. En væsentlig del af lønarbejdernes arbejdsforhold skal altså bestemmes af EF-bureaukratiet. Dette er mindretallet selvkært modstandere af.

Som det fremgår af mindretallets ændringsforslag, kan mindretallet gå ind for oprettelse af et register. Men for at et register over farlige stoffer og materialer kan være til støtte for arbejdernes bestræbelser på at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø, så må der være fri adgang til dette register. Substitutionsprincippet, som arbejdsministeren betragter som et vældigt fremskridt, er i realiteten en tilsløring af problemerne. Med dette princip kan man ikke stoppe en risikobetonet eller sundhedsfarlig produktion, medmindre det ikke belaster virksomheden økonomisk.

Under 1. behandlingen kom arbejdsministeren med følgende udtalelser: »Lad mig først sige til hr. Honoré, at meningen med substitutionsreglen netop er det, hr. Honoré var inde på: det er meningen, at der skal foretages en afvejning, men at arbejdsgiverne inden for rimelige økonomiske grænser til gengæld skal være forpligtet til at vælge det mest ufarlige stof eller materiale.« (Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne, sp. 6684). Udtalelserne viser ganske tydeligt, at produktion og profit går forud for sundhed og sikkerhed.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (Ole Henriksen (SF) og Kurt Hansen (VS)):

1) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 49a affattes *stk. 4* således:

»*Stk. 4.* Arbejdsministeren fastsætter regler om oprettelse af et register over samtlige stoffer og materialer, der forekommer i arbejdsmiljøet.«

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Bakholt (S), Hans Jørgen Jensen (S), Søren B. Jørgensen (S), Inge Fischer Møller (S), Kaj Poulsen (S), Taanquist (S), Holm (V), Jens Peter Jensen (V), Melchior (CD) og Bolvig (RV)):

2) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 49a, *stk. 4*, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Lov nr. 294 af 8. juni 1978 om offentlige myndigheders registre finder ikke anvendelse på dette register.«

Af *mindretallet* under nr. 1:

3) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af loven § 49b indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Arbejdere og deres organisationer samt videnskabelige institutioner, der har en væsentlig interesse i et stof eller et materiale, kan til enhver tid kræve samtlige oplysninger om dette stof eller materiale.«

4) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 49c affattes *stk. 1* således:

»Arbejdsministeren fastsætter regler om, at et stof eller materiale, der kan være farligt eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes.«

5) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 49c affattes *stk. 2* således:

»*Stk. 2.* Såfremt der opstår mistanke om, at et stof eller materiale kan være farligt for eller i øvrigt forringe arbejdernes sundhed eller sikkerhed, må det pågældende stof eller materiale ikke tages i brug, før producenten over for arbejderne og deres organisationer gennem videnskabelige undersøgelser kan bevise, at mistanken er ubegrundet.«

Af et *mindretal* (Glistrup (FP), Nauerby (FP), Grethe Fenger Møller (KF) og Ninn-Hansen (KF)):

6) Efter nr. 2 indsættes som nye numre:

»01. I § 50, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt. som nye punktnummer:

»Hvileperioden kan dog nedsættes til 8 timer i indtil 30 dage i et kalenderår. Ligeledes kan hvileperioden nedsættes til 8 timer ved holdskifte i virksomheder, der arbejder i flerholdsdrift.«

02. I § 50 udgår *stk. 2*.

Stk. 3 bliver herefter *stk. 2*.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Det er mindretallets hensigt, at de regler, arbejdsministeren skal fastsætte i henhold til lovens § 49a, *stk. 4*, som foreslået ændret ved nærværende ændringsforslag, skal medføre, at der inden for et år opbygges et register over kemiske stoffer, og at ethvert stof, som ikke den 1. april 1980 er optaget i registeret, skal betragtes som nyt og skal være anmeldt senest den 1. april 1983. Er stoffet ikke anmeldt inden den dato, må stoffet ikke anvendes i arbejdsmiljøet.

Dette indebærer

1) at man undgår en masse praktiske problemer med at afgøre, hvad der er et nyt stof

– og derfor også får betydelig bedre kontrolmuligheder, og

2) at man meget hurtigt vil få en oversigt over de stoffer, som findes på markedet. Dette er en forudsætning for en rationel brug af ressourcerne med henblik på at vurdere farligheden for sundhed og miljø.

Til nr. 2

Registerloven tager efter sit formål sigte på at sikre fornøden fortrolighed om personoplysninger, der samles i offentlige myndigheders registre.

Formålet med det fælles register efter arbejdsmiljøloven og miljøministeriets forslag til kemiske stoffer og produkter er imidlertid ikke at registrere personoplysninger, men oplysning om kemiske stoffer og deres virkninger på personens sikkerhed og sundhed og på det omgivende miljø.

Anvendelsen af registerloven på det omhandlede register vil derfor frembyde en lang række vanskeligheder ved at benytte registret efter dets formål.

Det er derfor fundet nødvendigt for klarheds skyld at tilføje en passus i lovforslaget om, at registerloven ikke finder anvendelse på dette register.

Det er dog som nævnt bl. a. i bemærkningerne til § 49a, *stk. 4*, klart, at fabrikationshemmeligheder, som registret indeholder, skal beskyttes bedst muligt over for uvedkommende. Regler herom vil kunne fastsættes i den bekendtgørelse, der udstedes i medfør af § 49a, *stk. 4*. Disse regler skal træde i stedet for offentlighedslovens regler, i det omfang disse ellers måtte finde anvendelse.

Til nr. 3

Hvis registeret skal være en hjælp til at skabe et bedre arbejdsmiljø, er det helt fundamentalt, at arbejderne og fagforeningerne har adgang til registeret, samt at oplysningerne kan bruges frit. Der er altså ingen tavshedspligt.

Til nr. 4

Stoffer og materialer, der kan være farlige eller helbredsnedbrydende, skal fjernes fra arbejdsmiljøet.

Til nr. 5

Som forholdene er i dag, går produktion og profit forud for sundhed og sikkerhed. Mindretallet mener, det må være lige omvendt. Derfor må producenterne føre bevis for, at deres produkt ikke er skadeligt eller sundhedsfarligt.

Til nr. 6

Den udvidelse af arbejderbeskyttelsen, der fandt sted med arbejdsmiljøloven af 1975, har medført, at nye grupper af arbejdstagere er blevet omfattet af 11 timers reglen om hviletid. Det har vist sig, at den meget absolutte og usmidige regel i lovens § 50 enten er uanvendelig for en række af disse grupper eller uhensigtsmæssig for de funktioner, der skal udføres. Det er således betegnende for lovens uanvendelighed, at folketinget og kommunalbestyrelser og andre af folkestyrets organer har måttet arbejde med dispensationer fra den strenge bestemmelse i § 50, stk. 1. Hvis disse dispensationer bortfaldt, ville lovgivningsmagten og kommunalbestyrelser være ude af stand til at fungere på tidspunkter, hvor en arbejdsindsats er nødvendig for samfundet. Det må betragtes som ganske utilstedeligt at opretholde en lovbestemmelse, der ikke kan overholdes af den lovgivende myndighed.

En omfattende gruppe af samfundsnyttige funktioner hæmmes ligeledes af 11 timers reglen, og mangelen på dispensationer har allerede fået uheldige følger. Inden for undervisningssektoren trues samarbejdet mellem skole og hjem bl. a. gennem afholdelse af møder på tidspunkter, der er uhensigtsmæssige for forældrene. Lejrskoler kan blive vanskelige eller umulige at realisere. Inden for sundhedssektoren vil den i loven påbudte hviletid kunne få uheldige følger for patien-

ter. Politiets virksomhed vil i mange situationer kræve en indsats, der nødvendiggør tilstedesættelse af den absolutte hviletidsbestemmelse.

En række udtalelser fra organisationer viser, at samfundet ikke på de nævnte og en række andre områder kan fungere, hvis der ikke opnås større smidighed. Det samme fremgår af en udtalelse til Jyllands-Posten for den 13. januar 1979, hvor ekspeditionssekretær Alfred Toft, arbejdsministeriet, siger:

»Alt ender i kaos, hvis alle tjenestemænd følger lærernes eksempel og kræver reglen om 11 timers sammenhængende hviletid slavisisk overholdt. Ingen ved med sikkerhed, hvor store grupper der er ude af stand til at holde de 11 timers hvil i hvert eneste døgn, som arbejdsmiljøloven kræver, men det har aldrig været meningen, at hovedreglen skulle følges ubetinget. . .

Ingen drømmer om, at den noget firkantede hovedregel skal følges strikte i alle tilfælde. Det ville ende med kaos.«

Forslagsstillerne vil forhindre dette kaos ved at erstatte den nuværende »firkantede« hovedregel med en smidig bestemmelse, hvorefter virksomheder og institutioner i op til 30 dage sammenlagt inden for et kalenderår kan fravige 11 timers reglen. I disse døgn skal for de ansatte gælde en 8 timers hviletid. En sådan regel findes allerede i loven, men kun gældende for landbruget. Forslagsstillerne mener, at der er lige så stærke reelle grunde til at lade reglen gælde for mange andre virksomheder og for offentlige institutioner. Det er forslagsstillernes opfattelse, at man vil undgå de ovennævnte uheldige følger for samfundet, hvis den nævnte anvendelse af en hviletidsbestemmelse på 8 timer i sammenlagt 30 døgn bliver gældende for alle arbejdspladser.

Bakholt (S) Hans Jørgen Jensen (S) Søren B. Jørgensen (S) fmd.

Inge Fischer Møller (S) Kaj Poulsen (S) Taanquist (S) Holm (V)

Jens Peter Jensen (V) Bolvig (RV) Nauerby (FP) Glistrup (FP) Mølgaard (DR)

Grethe Fenger Møller (KF), nfmd. Ninn-Hansen (KF) Melchior (CD)

Ole Henriksen (SF) Kurt Hansen (VS)

Partierne DKP, KrF og EP var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Bilag

til betænkning over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø

(Stoffer og materialer, arbejdsmiljørådet, bidrag til arbejdsmiljøfondet, tavshedspligt)

Bilagsfortegnelse

Bilag 1.	Oversigt over skriftligt besvarede spørgsmål til arbejdsministeren samt den skriftligt kommenterede henvendelse	Spalte 1355-1356
Bilag 2.	Udvalgets spørgsmål til arbejdsministeren og dennes svar herpå	1357-1410
Bilag 3.	Henvendelse fra Giftgruppen ved Kemisk Institut, Århus universitet	1411-1414
	<i>Underbilag:</i> Arbejdsministerens kommentarer.....	1415-1418

Oversigt over skriftligt besvarede spørgsmål til arbejdsministeren og den skriftligt kommenterede henvendelse.

Den foreslåede § 49a, stk. 1:

Bilag 2, spm. 1, 2, 7, 11, 12, 47, 48, 56, alm. del spm. 60, 61, 64 og 73-75, samt bilag 3.

Den foreslåede § 49a, stk. 2, nr. 1:

Bilag 2, spm. 13, 26-30, 49, alm. del spm. 59, 66, 73 og 74, samt bilag 3.

Den foreslåede § 49a, stk. 2, nr. 3:

Bilag 2, spm. 15.

Den foreslåede § 49a, stk. 3:

Bilag 2, spm. 8-10, 14 samt alm. del. spm. 63.

Den foreslåede § 49a, stk. 4:

Bilag 2, spm. 16, 31-35 samt alm. del spm. 69-71.

Den foreslåede § 49b:

Bilag 2, spm. 36.

Den foreslåede § 49c, stk. 1:

Bilag 2, spm. 37-40 og alm. del spm. 62.

Den foreslåede § 49c, stk. 2:

Bilag 2, spm. 17 og 50-53.

Den foreslåede § 68:

Bilag 2, spm. 18, 41 og 42.

Den foreslåede § 79:

Bilag 2, spm. 19-22, 43-46, alm. del spm. 65, 67, 71 og 72.

Generelt:

Bilag 2, spm. 3-6, 23-25, 30, 54, 55, alm. del spm. 62, 68, 75 og 76.

Bilag 2

Udvalgets spørgsmål til arbejdsministeren og dennes svar herpå:

Ad § 1, nr. 2:

Spørgsmål 1:

Hvorfor er fagbevægelsens krav om forhåndsgodkendelse ikke inddraget i lovforslaget? Det ønskes i den forbindelse konkretiseret, hvilke administrative forhindringer arbejdsministeren ser for kravets gennemførelse. Det ønskes ligeledes konkretiseret, hvorfor det anses for væsentligt at hemmeligholde den kemiske sammensætning af kemiske produkter, når det er velkendt, at langt de fleste produkters kemiske sammensætning kan bestemmes gennem en kemisk analyse.

Svar:

Fagbevægelsen har ofte fremsat det synspunkt, at man burde stræbe mod en form for godkendelse af alle kemiske stoffer og materialer i stedet for en anmeldelse af nye kemiske stoffer.

Når dette krav ikke har kunnet imødekommes, skyldes det, at den nødvendige arbejdsindsats ved en sådan godkendelsesordning ikke vil stå i bare tilnærmelsesvis forhold til resultatet. Ordningen måtte forudsætte undersøgelser af alle stoffer og produkter, samt at myndighederne vurderede samtlige mulige anvendelser af disse, uanset om der er tale om et helt ufarligt produkt og en helt problemløs anvendelse. Hertil kommer, at det ikke vil være muligt at forudse alle anvendelsesområder, et stof eller materiale vil få i fremtiden.

Man har derfor i stedet valgt et system, hvor man tilstræber at anvende ressourcerne på de stoffer og materialer, hvor der er størst risiko for at skade.

Da formålet med anmeldelsen af stoffer og materialer er at etablere en viden til forebyggelse af eventuelle sundhedsskader, vil der ikke blive tale om at hemmeligholde oplysninger, der har betydning for sikkerhed og sundhed, såsom om stoffets risici, om nødvendige forebyggende foranstaltninger m. v.

For at få fuldt ud dækkende oplysninger om stoffer og materialer til registret, specielt

om stoffer m. v., som er fremstillet i udlandet, er det imidlertid nødvendigt at sikre, at fabrikanthemmigheder beskyttes effektivt over for uvedkommende, medmindre stoffet eller materialet i øvrigt kan anses for kendt, fx beskrevet i litteraturen.

De relevante myndigheder vil få adgang til alle oplysninger i det omfang, det er nødvendigt for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver.

Spørgsmål 2:

Under henvisning til, at det af bemærkningerne til lovforslaget, side 3, 2. spalte, 2. nye afsnit, fremgår, at målet er, »at intet stof eller materiale anvendes i produktionen, før dets virkning på den menneskelige mekanisme er klarlagt. Forebyggende foranstaltninger skal sættes ind på det tidligst mulige tidspunkt – så vidt muligt inden stofferne når ud på arbejdspladserne«, ønskes det uddybet, om alle stoffer og materialer – nye som gamle – skal gennemgå de relevante undersøgelser. I bekræftende fald ønskes det oplyst, hvor lang tid det vil tage, før alle stoffer og materialer har gennemgået disse undersøgelser. Endelig ønskes det uddybet, hvad der forstås med: »så vidt muligt inden stofferne når ud på arbejdspladserne.«

Svar:

Det fremgår af forslaget til 6. ændring af 67-direktivet, at nye stoffer, som markedsføres, skal gennemgå ret vidtgående undersøgelser. Det fremgår endvidere, at når et stof er anmeldt i et EF-land, vil anmeldelsen (herunder undersøgelserne) være gældende i alle EF-lande. Disse undersøgelser skal være foretaget, inden stofferne når ud til brug på arbejdspladserne.

Med hensyn til eksisterende stoffer og materialer vil disse blive krævet anmeldt etapevis efter en prioritering fastlagt efter forhandlinger med arbejdsmiljørådet. Der vil i mange tilfælde ikke være behov for at foretage så vidtgående undersøgelser som for nye

stoffer og materialer. F. eks. vil skadevirkningerne fra visse stoffer og materialer kunne være så veldokumenterede, at det ikke vil være nødvendigt at forlange visse undersøgelser foretaget.

Det vil ikke være muligt at sige noget om, hvor lang tid det vil tage, før alle eksisterende stoffer og materialer har gennemgået disse undersøgelser.

I bemærkningerne til lovforslaget er anført, at »forebyggende foranstaltninger skal sættes ind på det tidligst mulige tidspunkt – så vidt muligt inden stofferne når ud på arbejdspladserne. Dette er et princip, der allerede er fastslået i lovbemærkningerne til arbejdsmiljølovens kapitel 8 om stoffer og materialer. Princippet vil i den foreliggende sammenhæng betyde, at der agtes indført anmeldelsespligt for alle nye stoffer, som markedsføres, medens eksisterende stoffer og materialer underkastes anmeldelsespligt efter en etapevis prioritering.

Spørgsmål 3:

Bemærkningerne til lovforslaget, side 4, 1. spalte, 2. nye afsnit, samt side 9, 1. spalte, 1. afsnit, sidste punkt in fine, bedes konkretiseret.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 1 og 2, almindelige bemærkninger, næstsidste afsnit:

Spørgsmål 24:

Det ønskes oplyst, hvilke »tilsvarende regler i udlandet« der her refereres til.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 c, side 9, 1. sp., 1. afsnit, sidste pkt.:

Spørgsmål 37:

Hvad menes der i denne forbindelse med »urimelige udgifter«?

Spørgsmål 38:

Hvem afgør, om der er tale om »urimelige udgifter«?

Svar:

I arbejdsmarkedsudvalgets betænkning til arbejdsmiljøloven er det udtalt, at »Flertallet er klar over, at flere af rammebestemmelserne i lovforslaget kan udfyldes med store øko-

nomiske konsekvenser til følge for virksomhederne. I sådanne tilfælde bør arbejdsministeren ved reglernes udformning tillægge de udtalelser, der fremkommer fra de rådgivende instanser, afgørende betydning. I samme forbindelse henstiller flertallet, at der ved udfyldelsen af rammebestemmelserne tages hensyn til tilsvarende regler i udlandet«.

De nu foreslåede bemyndigelser giver på samme måde mulighed for en regeldannelse til nødvendig varetagelse af sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold på arbejdsstederne. Der vil også ved udfyldningen heraf blive lagt vægt på at følge den tilsvarende udvikling i udlandet, således at konkurrenceforvridende effekter i videst muligt omfang undgås.

På tilsvarende måde vil ved krav om substitution hensynet til sikkerhed og sundhed være det dominerende, men man må dog samtidig så vidt muligt søge undgået krav, der kan virke konkurrenceforvridende.

De regler, der hentydes til i de nævnte bemærkninger, er navnlig reglerne i den amerikanske giftlov TOSCA, den svenske lov om Helse- og miljøfarlige varer og den norske produktkontrollov.

Udover de regler, der vil følge af 6. ændring af 67-direktivet, kan eksempelvis nævnes, at Frankrig har en lov om kontrol med kemiske produkter, vedtaget i 1972, at England i 1977 har udsendt et diskussionsoplæg vedrørende anmeldelse af nye stoffer, der formentlig vil blive knyttet til »lov om sundhed og sikkerhed under arbejde« (1974), samt at Vesttyskland i 1978 gennem OECD har udsendt en beskrivelse af grundtrækkene i en kommende forbundslov om kemikalier.

Den afgørende afvejning om, hvorvidt de udgifter, der kan være forbundet med at erstatte et farligt stof med et mindre farligt stof, er urimeligt store, foretages og afvejes af administrationen efter arbejdsmiljøloven, eventuelt gennem påbud til arbejdsgiveren.

Ad § 1, nr. 2:

Spørgsmål 4:

Er det omtalte personalebehov et udtryk for behovet for nyansættelser i forhold til det nuværende personale, og er dele af dette personalebehov allerede omfattet af de eksisterende udbygningsplaner for direktoratet for

arbejdstilsynet, kredsene og arbejdsmiljøinstituttet?

Svar:

De økonomiske og administrative konsekvensberegninger i tilknytning til det foreliggende forslag til ændring af arbejdsmiljøloven er udtryk for den yderligere direkte merudgift, som en forsvarlig gennemførelse og administration af lovændringen vil påføre staten i form af personaleudgifter m. v.

Der er i beregningerne taget hensyn til, at lovforslaget er en udbygning af et område af administrationen, som allerede eksisterer, om end på et relativt beskedent ressourceforbrugsniveau.

Det omtalte personalebehov er således et udtryk for den helt nødvendige ekstra tilgang af personale til arbejdstilsynet og indgår ikke – hverken helt eller delvis – i de eksisterende udbygningsplaner, som alene hviler på arbejdsmiljøloven af 23. december 1975, som ændret ved lov nr. 158 af 12. april 1978.

Spørgsmål 5:

Findes der i ILO eller i andre FN-organisationer forslag eller vedtagne konventioner om kemiske stoffer og materialer? I givet fald ønskes det oplyst, hvad disse indeholder, og om det foreliggende lovforslag er i overensstemmelse hermed.

Svar:

ILO har vedtaget nogle konventioner med tilhørende henstillinger, der enten direkte handler om farlige kemiske stoffer og materialer, eller som i teksten kommer ind på denne problemkreds.

Konvention nr. 13 (1921) indeholder regler om blyhvidt i maling, konvention nr. 136 og henstilling nr. 144 (1971) giver regler om anvendelsen af benzene, mens konvention nr. 139 og henstilling nr. 148 (1974) omhandler forebyggelse af og kontrol med farer i arbejdsmiljøet forårsaget af kræftfremkaldende stoffer og materialer. Endvidere vedtog ILO's arbejdskonference i 1977 konvention nr. 148 og henstilling nr. 156 om beskyttelse af arbejdere mod arbejdsmiljøets farer fremkaldt ved luftforurening, støj og vibrationer. Endelig forventes det, at arbejdskonferencen i år vil vedtage en revision af konvention nr.

32 (1932) om sikkerhed og sundhed under havnearbejde.

Herudover er der vedtaget nogle enkeltstående henstillinger om tilsvarende emner, således henstilling nr. 4 (1919) om blyforgiftning (kvinder og børn), og henstilling nr. 6 (1919) om hvidt fosfor.

Konventionernes indhold:

ILO-konvention nr. 13 vedrørende brugen af blyhvidt i maling (1923):

Konventionen begrænser dels brugen af blyhvidt og en række blyforbindelser i maling, dels brugen af blyhvidtholdig maling ved indvendig maling af offentlige bygninger. Endvidere forbyder den, at unge under 18 år og kvinder (bortset fra lærlinge) arbejder med blyhvidtholdige malinger. Konventionen foreskriver, at der skal fastlægges regler om blyhvidtholdige maleprodukters form og om forebyggelse af farer ved sprøjtemaling og nedtørring og nedskrabning af sådan maling. Yderligere skal der fastsættes regler om anmeldelse og undersøgelse af mistanke om eller foreliggende blyforgiftningstilfælde og om lægeundersøgelse af de ansatte samt om instruktion om specielle hygiejniske forholdsregler, der skal distribueres til alle ansatte malere. Endelig forpligter konventionen de ratificerende stater til at sørge for tilsyn med overholdelsen af de givne bestemmelser og oprettelse af statistiske registre med oplysninger om sygelighed, dødelighed og lignende.

Konventionen kunne i sin tid ikke ratificeres af Danmark.

Konvention 136 om benzene (1971):

Konventionen omfatter benzene (C₆ H₆) og benzeneholdige produkter med mere en 1 volumenprocent. Stater, der ratificerer konventionen, forpligter sig til at sørge for, at substitutionsprincippet anvendes i videst muligt omfang. Staterne er endvidere forpligtede til at udstede forbud mod anvendelse af benzene eller benzeneholdige stoffer i visse arbejdsprocesser. Disse forbud skal mindst omfatte anvendelse af benzene og lignende stoffer som opløsnings- eller fortyndingsmidler, medmindre bearbejdningen foregår i lukkede apparaturer. Der skal endvidere træffes arbejds-hygiejniske og tekniske foranstaltninger for på effektiv måde at beskytte arbejdere, der er udsat for påvirkning af benzene eller

bezeneholdige produkter. I konventionen er angivet en hygiejnisk grænseværdi (ppm i luften). Videre skal der gives regler om personlige beskyttelsesmidler, således at man forhindrer, at arbejdere kommer i fysisk kontakt med benzene, samt særligt om anvendelse af åndedrætsværn, dersom de hygiejniske grænseværdier overskrides. Der skal endvidere gives regler om jævnlige lægeundersøgelser under og efter afslutningen af arbejdet med benzene. Medmindre der er tale om uddannelse under teknisk saglige opsyn, skal der udstedes forbud mod, at gravide kvinder og unge under 18 år beskæftiger sig med arbejdet med benzene. Endelig skal der fastsættes regler om mærkning, instruktion i sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger samt ansvarlige tilsynsmyndigheder m. v.

Spørgsmålet om dansk ratifikation af konventionen blev oprindeligt stillet i bero på udarbejdelsen af arbejdsmiljøloven, men der er nu truffet beslutning om at ratificere den.

Konvention 139 (1974) vedrørende forebyggelse og kontrol af farer i arbejdsmiljøet forårsaget af kræftfremkaldende stoffer og materialer.

Enhver ratificerende stat er forpligtet til periodisk at fastlægge, hvilke stoffer og materialer der er kræftfremkaldende, med den konsekvens, at det skal forbydes at udsætte nogen herfor under arbejdet. Fortsat anvendelse af stoffet eller materialet kan dog tillades med en særlig godkendelse, der kun kan gives, såfremt særlige beskyttelses- og kontrolforanstaltninger iagttages. Yderligere skal fastlægges, hvilke stoffer konventionens øvrige bestemmelser skal finde anvendelse på.

Ratificerende stater er forpligtede til at lade substitutionsprincippet gælde for de ovennævnte stoffer, og staterne forpligtes til at indføre sådanne forholdsregler, der skal træffes for at sikre mod udsættelse for kræftfremkaldende stoffer og materialer, samt sørge for at tilvejebringe et registreringssystem. Alle, der udsættes for risici, skal modtage oplysninger herom samt om forsigtighedsforanstaltninger. Der skal gives regler om lægeundersøgelser eller biologiske eller andre undersøgelser under og efter arbejdet med sådanne stoffer for at vurdere, hvor meget de ansatte bliver udsat for, og for at føre tilsyn med de ansattes sundhedstilstand. Ratificerende stater er endelig forpligtet til at sikre,

at der findes organer, der kan føre tilsyn og give tilstrækkelig vejledning. Danmark har ratificeret denne konvention i sommeren 1978.

Konvention om beskyttelse af arbejdere mod arbejdsmiljøets farer fremkaldt ved luftforurening, støj og vibrationer. Konvention 148 (1977).

I konventionen fastslås det, at der med luftforurening sigtes til enhver forekomst i luften af stoffer, der, uanset deres fysiske form, er sundhedsskadelige eller på anden måde farlige.

Ratificerende stater skal træffe foranstaltninger til at forebygge, kontrollere og beskytte mod arbejdsmiljøets farer fremkaldt ved luftforurening. Der kan bl. a. ved tekniske standarder og andre hensigtsmæssige metoder fastsættes bestemmelser vedrørende de forannævnte foranstaltningers praktiske gennemførelse. De kompetente myndigheder skal fastsætte kriterier for, hvordan skadelige påvirkninger på grund af luftforurening i arbejdsmiljøet skal bedømmes, og hvor det er hensigtsmæssigt, skal der på grundlag af disse kriterier fastsættes grænser for tilladelige skadelige påvirkninger. Arbejdsmiljøet skal så vidt muligt holdes fri for enhver risiko fremkaldt ved luftforurening enten ved brug af tekniske midler, nye anlæg eller arbejds-gange eller eventuelt ved reorganisering af selve arbejdet. Hvis sådanne foranstaltninger ikke kan afhjælpe luftforureningen, skal arbejdsgiveren tilvejebringe og vedligeholde passende personligt beskyttelsesudstyr. I konventionen findes endvidere en række regler om undersøgelse af arbejdstagernes sikkerheds- og sundhedstilstand bl. a. ved lægeundersøgelser og andre undersøgelser. Tilladelse til anvendelsen af bl. a. stoffer og materialer, der medfører, at arbejdstagerne bliver udsat for fare i arbejdsmiljøet fremkaldt ved luftforurening, skal gives af den kompetente myndighed, eventuelt på visse betingelser. Den kompetente myndighed kan også forbyde anvendelsen af sådanne stoffer. I konventionen stilles endvidere krav om, at alle berørte personer skal være tilstrækkelig informeret om mulige farer i arbejdsmiljøet samt instrueret om de til rådighed værende midler til at forebygge, kontrollere og beskytte sig mod disse farer. Endelig er der i konventionen peget på vigtigheden af så vidt muligt at

fremme forskning på området. Overvejelserne om ratifikation er endnu ikke afsluttet.

Forslag til revision af konvention nr. 32 (1932) om sikkerhed og sundhed under havnearbejde.

Endelig skal i denne forbindelse nævnes et konventionsudkast, der skal til 2. behandling på ILO-sessionen i sommeren 1979 vedrørende ovennævnte emne med et tilhørende henstillingsudkast. I denne findes en række bestemmelser bl. a. vedrørende udsugning i lastrum og håndtering, etikettering m. v. af farlig last, herunder regler om forholdsregler ved udslip af farlige stoffer og materialer.

Efter det oplyste, er der ikke i FN-regie i øvrigt udstedt konventioner om ovennævnte emner. For en god ordens skyld skal det nævnes, at der i Europarådets regie bl. a. er udstedt en konvention om benzene.

Vedrørende det foreliggende lovforslags overensstemmelse med de nævnte konventioner skal særligt bemærkes:

ad § 49 a: Vedrørende krav om undersøgelser, anmeldelse og registrering af egenskaber m. v. af stoffer og materialer skal det bemærkes, at der såvel i konvention 139 som 148 findes regler om kontrol, anmeldelse og lignende af visse grupper af stoffer, der f. eks. er kræftfremkaldende eller i øvrigt på grund af deres luftforurenende karakter indebærer arbejdsmiljømæssige risici. Da bestemmelsen i lighed med en række af de øvrige bestemmelser i arbejdsmiljøloven er af typen rammelovsbestemmelser, beskæftiger den sig ikke med så detaljerede spørgsmål som konventionerne 13 og 136; men der er mulighed for med hjemmel dels i den foreliggende arbejdsmiljølov og dels i overensstemmelse med det foreliggende lovforslag at udstede de fornødne regler.

ad § 49 b: Ingen af de foreliggende konventioner indeholder regler om sådanne detaljerede datablade eller lignende. I forbindelse med fastlæggelsen af, hvilke stoffer der er kræftfremkaldende, jævnfør konvention 139, og af, hvilke stoffer der på grund af deres luftforurenende karakter skal være omfattet af foranstaltninger i konvention 148, kan man dog tænke sig, at anvendelsen af sådanne datablade kan være af væsentlig betydning. Der er i disse konventioner intet, der

hindrer, at sådanne datablade kan kræves udstedt og anvendt.

ad § 49 c: Regler i lighed med substitutionsprincippet samt regler om begrænset anvendelse eller godkendelse, før et stof tages i fuld anvendelse, findes i såvel konvention 136 som 139 og 148. Samtlige konventioner indeholder også regler netop om begrænsning af anvendelse af sådanne stoffer samt eventuel forhåndsgodkendelse, før sådanne stoffer tages i brug.

Det foreliggende lovforslag må efter ovenstående findes at være i overensstemmelse med de nævnte konventioner.

Spørgsmål 6:

I hvilket omfang vil EF få indflydelse på den her foreslåede lovgivning?

Svar:

EF's vigtigste regler på dette område indeholdes i det såkaldte 67-direktiv, der alene omhandler klassificering, emballering og mærkning af farlige stoffer.

For tiden behandles et forslag til 6. ændring af direktivet, hvorved der tilsigtes at indføre en anmeldeordning for nye stoffer, dvs. stoffer, der markedsføres i Fællesskabet efter bestemmelse af ikrafttrædelsesdato, og som ikke tidligere har været markedsført i Fællesskabet.

For så vidt angår materialer er der i EF vedtaget direktiver om klassificering, emballering og mærkning af maling og lak, opløsningsmidler og bekæmpelsesmidler. Disse direktiver er endnu ikke omsat til danske regler.

I øvrigt henvises til besvarelsen af spørgsmål 30.

Spørgsmål 7:

Tager de undersøgelser, som fremstilleren eller importøren foretager, og som er omtalt i lovforslagets bemærkninger, side 3, 2. spalte, 3. nye afsnit, 1. punktum, sigte på såvel langtidspåvirkninger som eventuelle kombinationspåvirkninger?

Svar:

En væsentlig del af de oplysninger, fremstilleren eller importøren skal indsende til arbejdstilsynet, skal angå egenskaber, der

kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed. Hertil hører dokumentation for resultatet af undersøgelser, som fremstilleren eller importøren skal foretage eller lade foretage i overensstemmelse med den bestemmelse, der er foreslået i § 49 a, stk. 1.

Undersøgelserne tager herunder sigte på spørgsmålet om stoffets eller materialets virkning, både ud fra en enkeltvis og samlet vurdering af de forhold, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på sikkerhed og sundhed.

Spørgsmål 8:

Er det tanken, at alle nye stoffer og materialer skal være omfattet af regler om anmeldelse?

Svar:

Det er tanken, at alle nye stoffer og materialer, der indeholder nye stoffer, der tænkes anvendt i arbejdsmiljøet, skal være omfattet af regler om anmeldelse med de undtagelser, der måtte følge af 6. ændring af 67-direktivet.

Spørgsmål 9:

Er det muligt at sikre, at anmeldelse af et stof foregår under udviklingen af dette og ikke på et så sent tidspunkt, hvor der kan være tale om, at store økonomiske interesser står på spil for både fremstilleren og leverandøren?

Spørgsmål 10:

Hvorfor kræves det ikke, at anmeldelse af et stof eller materiale skal ske på det tidligst mulige tidspunkt, hvilket må antages at være billigere for producenten og sikrere for arbejderne?

Svar:

Det er hensigten ved den udmøntning af lovforslagets § 49 a, der skal ske med parternes medvirken i arbejdsmiljørådet, at fastsætte, at fremstillere eller importører – før fremstilling eller import finder sted – skal foretage anmeldelse med oplysninger, som indeholder en kvalificeret bedømmelse af stoffets eller materialets virkninger på sundhed og arbejdsmiljø. På denne baggrund kan træffes de forebyggende foranstaltninger, som gør

det muligt, at de ansattes sundhed ved arbejde med stoffet eller materialet kan sikres i alle led.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 27.

Spørgsmål 11:

Vil sub-akut undersøgelse blive obligatorisk for alle nye stoffer, som skal anmeldes? Det oplyses i miljøministerens parallelle lovforslag, forslag til lov om kemiske stoffer og produkter (L 79), at der er uenighed om dette i EF. Hvilken betydning vil det få for kravene i henhold til denne lovgivning?

Svar:

Miljøministeriet har oplyst, at der under forhandlingerne om 6. ændring af 67-direktivet er opnået vidtgående enighed om den række undersøgelser, som skal give mulighed for en vurdering af stoffernes grundlæggende egenskaber. Disse basisundersøgelser omfatter bl. a. undersøgelse af sub-akut toksicitet.

Under forhandlingerne har Tyskland imidlertid taget forbehold over for om denne undersøgelse skal indgå i basisprogrammet eller i de videregående undersøgelser.

Vedtages 6. ændring af 1976-direktivet om farlige stoffer inden for EF, vil Danmark være forpligtet til at følge de krav, der fastsættes om anmeldelse og undersøgelse af *nye stoffer* inden markedsføring.

Såfremt anmeldelsen indgives i Danmark, vil man imidlertid, såfremt det viser sig nødvendigt for at vurdere den fare, der kan opstå i forbindelse med et stof, kunne anmode om yderligere oplysninger og undersøgelser end dem, der som minimum er påkrævet i henhold til direktivet.

Såfremt anmeldelse er indgivet i et andet EF-land, vil Danmark ifølge forslaget kunne forlange yderligere oplysninger fra myndighederne i det pågældende land og forhandle med myndighederne om foretagelse af yderligere undersøgelser, herunder undersøgelse af sub-akut toksicitet.

Heri ligger der selvsagt ingen begrænsning i retten til at indhente oplysninger om stoffer og materialer udenfor anmeldelsessituationen af hensyn til arbejdsmiljøet.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 30.

Spørgsmål 12:

Bliver det overvejet at kræve en anmeldelse af alle kemiske produkter på samme måde som i Sverige?

Svar:

Produktregistreringen i Sverige falder i 2 etaper. 1. etape omfatter i princippet anmeldelse af alle de kemiske produkter, der produceres i eller importeres til Sverige. 2. etape omfatter en trinsvis deklaration af de produkter, der allerede er anmeldt som led i 1. etape.

Det er ikke en sådan ordning, der tilsigtes efter det foreliggende lovforslag.

Der henvises herom til besvarelsen af spørgsmålene 2 og 8.

Spørgsmål 13:

Der ønskes en uddybning af lovforslagets bemærkninger side 7, 1. sp., 1. pkt.

*Ad § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 2:**Spørgsmål 28:*

Der ønskes præcisering af, under hvilke betingelser der faktisk vil ske en sådan fastsættelse.

Svar:

For de stoffer, som vil blive anmeldt, når 6. ændring af 67-direktivet er gennemført, vil betingelserne for fastsættelse af anmeldelse og undersøgelser afhænge af de krav, dette direktiv vil stille.

For nye materialer, der tænkes anvendt i arbejdsmiljøet, vil der blive stillet krav om anmeldelse og undersøgelser. Da sådanne nye materialer ofte er sammensat af kendte stoffer og materialer, og da bestanddelene i disse materialer i mange tilfælde vil være kendt med hensyn til evt. sikkerheds- og sundhedsrisici, vil der som hovedregel ikke blive stillet så vidtgående krav om undersøgelser som for nye stoffer i 67-direktivets forstand.

For eksisterende stoffer og materialers vedkommende vil disse blive krævet anmeldt etapevis efter en prioritering, fastlagt efter forhandlinger med arbejdsmiljørådet. Der vil i mange tilfælde ikke være behov for at foretage så vidtgående undersøgelser som for nye stoffer og materialer. F. eks. er skadevirknin-

gen for visse stoffer og materialer i nogle tilfælde så veldokumenteret, at visse undersøgelser ikke vil være påkrævet i forbindelse med anmeldelse.

For ikke at bebyrde anmelderen unødigt samt for at undgå dobbelt administration vil der ske en koordinering af de oplysninger, der skal tilgå arbejdstilsynet og miljøstyrelsen.

Jeg henviser i den forbindelse til den aftale, der er indgået mellem arbejdsministeriet og miljøministeriet om, at anmeldelse skal tilgå arbejdsmiljøinstituttet, for begge myndigheders vedkommende.

Jeg henviser i øvrigt til, at det mellem arbejdsministeriet og miljøministeriet er aftalt, at der skal etableres et fast udvalg med repræsentanter for de to ministerier. Dette udvalg vil bl. a. få til opgave at sikre kontakt og koordinering af afgørelser og regelfastsættelser efter henholdsvis arbejdsmiljølovens kapitel 8 om stoffer og materialer og det foreliggende lovforslag om kemiske stoffer og materialer.

*Ad § 1, nr. 2:**Spørgsmål 14:*

Der ønskes en begrundelse for den i § 49 a, stk. 3, foreslåede frist på 1 måned. Er fristen ikke for kort?

Svar:

Fristen er beregnet til myndighedernes kontrol med, at anmeldelsen er sket forskriftsmæssigt, herunder at den indeholder de forlangte oplysninger og undersøgelsesresultater. Hvis disse krav ikke er opfyldt, kan stoffet eller materialet ikke betragtes som anmeldt, og fremstilleren eller importøren får da meddelelse om, at stoffet eller materialet tidligst må fremstilles eller importeres en måned efter, at de manglende oplysninger er fremsendt.

Udløbet af 1 månedens fristen afskærer ikke myndighederne fra at kræve yderligere oplysninger eller undersøgelser.

Der er således ikke med anmeldelsesordningen tale om en godkendelse.

En 1 månedens frist er ligeledes indeholdt i miljøministeriets lovforslag om kemiske stoffer og produkter samt i forslaget til 6. ændring af 67-direktivet, idet nye stoffer tidligst

må sælges eller importeres 1 måned efter, at anmeldelse er modtaget.

Spørgsmål 15:

Bør de i lovforslagets bemærkninger, ad stk. 2. 3, omtalte brugsanvisninger ikke udtrykkeligt kræves affattet på dansk?

Svar:

Hovedreglen vil være, at nødvendige brugsanvisninger skal affattes på dansk.

I særlige tilfælde vil en brugsanvisning på et af de skandinaviske sprog kunne komme på tale.

Hvor der beskæftiges udenlandsk arbejdskraft kan det dog af sikkerhedshensyn være nødvendigt at forlange at arbejdsgiveren udarbejder brugsanvisninger også på de pågældendes sprog.

I de regler, der fastsættes i henhold til loven, vil der blive stillet krav i overensstemmelse med foranstående retningslinier.

Spørgsmål 16:

Der ønskes eksempler på stoffer og materialer, der falder ind under nr. 3 og 4 i lovforslagets bemærkninger side 8, 1. sp.

Svar:

Idet henvises til bemærkningerne til § 49 a stk. 1, side 6, 1. sp., skal som eksempel på stoffer og materialer, der falder ind under nr. 3, nævnes stoffer og materialer, der anvendes inden for bygge- og anlægsvirksomhed, grafisk industri og mellemprodukter, der forekommer i den kemiske industri.

Stoffer og materialer der falder ind under nr. 4 er f. eks. de stoffer der indeholdes i EF's forskningsprojekt ECDIN's (Environmental Chemical Data and Information Network) datasamling. For tiden drejer det sig om ca. 3.500 enkeltstoffer.

Endvidere kan nævnes det norske kartoteks ca. 1.000, fortrinsvis rene stoffer, og de ca. 100.000 anmeldte produkter i det svenske produktregister.

Endelig kan der være tale om oplysninger til eller fra ILO's Informations Center CIS (International Occupational Safety and Health Information Center).

Spørgsmål 17:

Der ønskes en uddybning af lovforslagets bemærkninger side 9, 4. afsnit, sidste pkt.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 c, side 9, 1. sp., 4. afsnit, sidste pkt.:

Spørgsmål 39:

Det ønskes uddybet, hvad denne forventning baserer sig på, samt hvori den omtalte tilskyndelse skulle bestå.

Spørgsmål 40:

Det ønskes endvidere oplyst, om arbejdsministeren vil søge at sikre en sådan udvikling af mindre farlige stoffer og materialer – og i givet fald hvordan.

Svar:

Det er hensigten med bestemmelsen om substitution i videst muligt omfang at kræve farlige stoffer og materialer erstattet med mindre farlige. Da kravene til substitution i almindelighed vil blive stillet i brugerledet, må det forventes, at fremstilleren af konkurrencemæssige grunde vil bestræbe sig på at udvikle stoffer og materialer, som ikke senere kan påregnes at blive krævet substitueret.

Gennem arbejdstilsynets løbende planlægning, der foretages i samarbejde med arbejdsmiljørådet, vil det endvidere være muligt at tilskynde fremstillere til at udvikle mindre farlige stoffer og materialer.

Det var oprindeligt hensigten at medtage en regel i nærværende lovforslag om, at udbyderen ved licitation over arbejder for det offentlige skulle iagttage substitutionsprincippet, således at denne hjemmel kunne anvendes til at påbyde princippet udtrykkelig indarbejdet i udbudsmaterialet.

Bestemmelsen skulle kun angå licitationer for det offentlige, fordi staten, kommunerne, offentlige institutioner og koncessionerede selskaber i almindelighed vil have bedre mulighed for at efterleve princippet end navnlig mindre, private bygherrer. Da det offentlige imidlertid har en betydelig rolle som bygherre, kan der påregnes en væsentlig afsmittende virkning på det øvrige marked af de principper for valg af stoffer og materialer, der lægges til grund af det offentlige.

En sådan regel er imidlertid efter forhandling med ministeriet for offentlige arbejder og boligministeriet undladt under hensyn til,

at det allerede følger af gældende regler, at licitationstilbud, der ikke opfylder lovgivningens krav, herunder substitutionsprincippet, som det er foreslået fastsat i § 49 c, ikke er forskriftsmæssige og derfor skal forkastes.

Når lovforslaget er vedtaget vil arbejdsministeriet optage forhandlinger med boligministeriet om udarbejdelsen af en vejledning om anvendelse af substitutionsprincippet inden for byggesektoren.

Ad § 1, nr. 6:

Spørgsmål 18:

Der ønskes en skønmæssig udregning af, hvorledes de 30 mill. kr. til arbejdsmiljøfondet vil blive tilvejebragt.

Svar:

Efter arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 592 af 1. december 1977 om bidrag til arbejdsmiljøfondet udgør det samlede bidrag til fondet fra 1/1 1979 30 mill. kr. årlig. Midlerne tilvejebringes ved bidrag fra staten, de i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven anerkendte forsikringsselskaber, de kommuner, der ikke har afgivet deres risiko efter arbejdsskadeforsikringsloven til et forsikringsselskab, og de arbejdsgivere, der er fritaget for at afgive risikoen efter arbejdsskadeforsikringsloven til et anerkendt forsikringsselskab.

Statens bidrag beregnes som en andel af det samlede bidrag svarende til den andel, som de statsansatte udgør af det samlede antal arbejdstagere. Andelen er senest opgjort til ca. 11,4 pct., således at statens bidrag for 1979 må skønnes at udgøre ca. 3,5 mill. kr.

Bidraget fra selskaberne og de nævnte kommuner og arbejdsgivere beregnes i forhold til de bidragspligtiges præmieindtægt eller, når forsikring ikke er tegnet, i forhold til et af sikringsstyrelsen skønmæssigt beregnet beløb svarende til den pågældendes risiko efter arbejdsskadeforsikringsloven. Bidraget fra selskaberne andrager den væsentligste del af disse bidrag og skønnes at udgøre ca. 25-26 mill. kr. i 1979.

Ad § 1, nr. 7:

Spørgsmål 19:

Der ønskes en uddybning af udtrykket »berettiget krav« i lovforslagets bemærkning

ger, side 10, 2. spalte, gamle afsnit, sidste punktum.

Svar:

Det fremgår af lovbemærkningerne til den gældende § 79, at bestemmelsen bevirker, at offentlighedsloven ikke gælder fuldt ud for sager efter arbejdsmiljøloven. § 79 må således efter offentlighedsloven betragtes som en *speciel* regel om tavshedspligt, der principielt omfatter *alle* oplysninger, som arbejdstilsynet gennem sit arbejde bliver vidende om – hvilket er videre end nødvendigt efter lovens intentioner. Den foreslåede ændring af § 79 tilsigter derfor at bringe forholdet ind under den *almindelige* tavshedspligt efter straffeloven, således at kun oplysninger, der af *særlige* grunde bør have krav på hemmeligholdelse, er omfattet. Der sker således en lempelse af reglerne for, hvad tilsynet kan give oplysninger om uden at krænke tavshedspligten. Reglerne bringes herved i overensstemmelse med den praksis arbejdstilsynet rent faktisk har fulgt med hensyn til at skabe mere åbenhed om arbejdsmiljø.

Hvornår særlige grunde kan berettige et krav om hemmeligholdelse må bero på en konkret vurdering, idet straffelovens § 152 ikke indeholder nogen selvstændig fastlæggelse af begrebet »hemmelighed«. En generel vejledning vil dog kunne findes i offentlighedslovens bestemmelser om forhold og oplysninger, der er undtaget fra offentlighed.

Ifølge § 2 i offentlighedsloven omfatter adgangen til at få oplysninger ikke oplysninger om enkeltpersoners personlige og økonomiske forhold, ej heller oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den pågældende person eller virksomhed, at begæringen ikke imødekommes. Herefter vil bl. a. lægeattester og -erklæringer ikke kunne forlanges udleveret, formentlig ej heller dokumenter, der må anses at indeholde fabriktionshemmeligheder, »know-how« o. l., såfremt der må antages at være en nærliggende risiko for et væsentligt økonomisk tab.

I tilfælde, hvor der kan være begrundet tvivl, om sådanne særlige grunde foreligger, vil det være rimeligt at indhente en udtalelse fra den pågældende, jfr. i øvrigt lovforslagets bemærkninger herom.

Adgangen til at få oplysninger kan efter § 2 også være begrænset som følge af en række offentlige interesser, bl. a. hensynet til statens sikkerhed.

Såfremt der imidlertid er tale om parter i en forvaltningssag, har de videregående rettigheder end andre. Her gælder den særlige regel, at de kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter, uanset de nævnte undtagelser i § 2, medmindre deres interesse heri findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser. Dette antages ifølge arbejdstilsynets praktiske at kunne foreligge efter en konkret afvejning i tilfælde som f. eks.

- a) hvor det er af afgørende betydning at bevare fabrikkationshemmeligheder,
- b) hvor arbejdere eller tillidsmænd over for arbejdstilsynet har anmeldt mangler eller uoverensstemmelser med loven i den virksomhed, hvor de er beskæftiget,
- c) hvor en person har fremsat rimeligt begrundet ønske om, at hans navn ikke kommer til parternes kendskab, og
- d) hvor der er givet oplysninger af lægelig karakter om enkeltpersoner.

Udover de nævnte undtagelser i § 2 til beskyttelse af offentlige eller private interesser angiver offentlighedsloven i § 5 en række dokumenter, der generelt er unddraget aktindsigt, og som derfor også kan have et berettiget krav på hemmeligholdelse. Det drejer sig bl. a. om myndigheders interne arbejds materiale og om myndigheders brevveksling med sagkyndige til brug for eventuel retssag. Endvidere undtager § 6 generelt visse slags sager fra offentlighed, hvoraf særlig skal nævnes sager inden for strafferetsplejen; endvidere sager om lovgivning, indtil lovforslaget er fremsat for folketinget – dog afhængigt af pågældende ministers afgørelse.

Spørgsmål 20:

I hvilken udstrækning vil fagbevægelsens repræsentanter i de forskellige organer blive pålagt tavshedspligt over for deres egne medlemmer?

Må de f. eks. orientere deres medlemmer om behandlingen af en sag, medlemmerne direkte berøres af?

Må de oplyse om indholdet af forslag til nye regler på områder, som berører medlemmerne?

Må de orientere medlemmerne om sundhedsfarer, de udsættes for, og som den faglige repræsentant kommer til kendskab om gennem et af de omfattede organer?

Svar:

Med hensyn til arbejdsmiljørådet bemærkes, at rådets medlemmer, tilforordnede, sekretærer samt udvalgsmedlemmer og sagkyndige uden for (ikke inden for som trykt i bemærkningerne) rådets medlemskreds ifølge rådets forretningsorden bør bevare tavshed over for uvedkommende med hensyn til de forhold, der kommer til deres kundskab under rådets arbejde.

Reglen supplerer straffelovens § 152 og § 264 b, der gælder direkte for arbejdsmiljørådets medlemmer, der må anses for at virke i offentlig tjeneste og hverv, men overlader det til nærmere fortolkning, hvem der skal betragtes som uvedkommende, samt hvad der må siges at være kommet til medlemmernes kundskab i kraft af deres arbejde i rådet.

Fagbevægelsens repræsentanter i arbejdsmiljørådet kan orientere sine medlemmer i det omfang, repræsentanternes viden stammer fra egne kanaler uden for rådet. Repræsentanterne vil tillige kunne orientere om, hvad der foretages i rådet, men under bevarelse af fortrolighed om oplysninger, modtaget under behandlingen af en sag, så længe den endnu verserer i rådet. Når indstilling er afgivet til ministeriet eller direktoratet for arbejdstilsynet, er denne undergivet offentlighedslovens almindelige regler, medens rådets forarbejder fortsat vil være undtaget fra offentlighed.

Repræsentanterne kan på samme måde orientere om forslag til nye regler under bevarelse af fortrolighed om oplysningerne indtil forslaget er videresendt til arbejdsministeriet eller direktoratet. (Forudsat det ikke drejer sig om lovforslag, hvor tidspunktet for fremsættelse i folketinget normalt må afventes.)

For så vidt angår viden om sundhedsfarer erfarede gennem arbejdsmiljørådet, følger det af ovenstående, at repræsentanterne er berettiget til under sagens behandling at orientere herom under bevarelse af fortrolighed udadtil. Såfremt det drejer sig om en overhængende fare, kan direktoratet træffe de fornødne foranstaltninger.

Når rådet har afgivet sin indstilling, kan repræsentanterne orientere om, hvad den går ud på, idet den omstændighed, at offentligheden får kundskab til, at visse forhold i en virksomhed f. eks. har givet anledning til, at myndighederne skrider ind, ikke anses for værnet af tavshedspligten i den udformning, som er foreslået ved lovændringen, medens den hidtidige udformning også omfatter oplysninger af denne art. De nævnte indskrænkninger i adgangen til at orientere fagbevægelsens medlemmer betyder ikke, at repræsentanterne i arbejdsmiljørådet er afskåret fra at rådføre sig med deres organisationer.

Med hensyn til arbejdsmiljøfondets personale og medlemmer af branchesikkerhedsrådene, det centrale bedriftssundhedsudvalg og de kontaktudvalg, som ifølge bekendtgørelsen om bedriftssundhedstjeneste er ved at blive nedsat i hver amtskommune, vil gælde tilsvarende regler som beskrevet for arbejdsmiljørådets medlemmer.

Med hensyn til bedriftssundhedstjenestens personale gælder ifølge bekendtgørelsens § 18 en særlig regel om tavshedspligt.

Spørgsmål 21:

I hvilken udstrækning vil resultater af målinger og andre undersøgelser, foretaget af eksperter, blive omfattet af tavshedspligten? Gælder det f. eks. koncentrationer af kemiske stoffer i luften, forekomsten af sundhedsfarlige stoffer i et kemisk produkt eller forekomsten af bestemte typer sundhedsfarer på en virksomhed?

Svar:

Tavshedspligten efter straffeloven omfatter kun personer, der virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og den hidtidige formulering af § 79 i arbejdsmiljøloven føjer hertil alle, der udøver opgaver efter lovens kapitel 13. Der sigtes her bl. a. til § 74, hvorefter bl. a. private institutioner i et vist omfang kan overtage arbejdstilsynets opgaver, og endvidere forudsættes kontrollen med overholdelse af tekniske forskrifter i stigende omfang udøvet af virksomhederne selv med bistand af bl. a. private prøveinstitutter.

Ved formuleringen af ændringsforslaget til § 79 udstrækkes tavshedspligten til også at gælde for sagkyndige firmaer og personer,

der f. eks. udfører arbejdsmedicinske, -hygiejniske eller sundhedsundersøgelser som omtalt i § 63, eller som yder bistand til arbejdstilsynet.

De omhandlede eksperter har derfor tavshedspligt i samme omfang som arbejdstilsynet, dvs. at de over for offentligheden kan udtale sig om de anførte kemiske koncentrationer, sundhedsfarlige stoffer eller sundhedsfarer på en virksomhed, medmindre der af særlige grunde er et berettiget krav på hemmeligholdelse, typisk af hensyn til enkeltpersoner eller af hensyn til fabriktionshemmeligheder, hvor der er nærliggende risiko for et væsentligt økonomisk tab. Der henvises til besvarelsen heraf i spørgsmål 19.

Den myndighed, der har rekvireret en undersøgelse eller på hvis vegne de pågældende eksperter foretager undersøgelser, har imidlertid efter almindelige forvaltningsretlige regler adgang til at få samtlige de oplysninger om disse undersøgelser, som eksperterne er i besiddelse af.

Spørgsmål 22:

Der ønskes en uddybning af lovforslagets bemærkninger, side 11, 2. spalte, 3. og 4. afsnit. Specielt ønskes en nærmere uddybning af formuleringen »en vis privatretlig diskretionsforpligtelse«, ligesom der også ønskes en uddybning af sætningen »de ansatte må i den udstrækning, arbejdsgiveren har en anerkendelsesværdig interesse deri, som følge heraf iagttage tavshed med hensyn til de forhold, de bliver bekendt med i kraft af arbejdet, og som de må indse ikke bør videregives«.

Svar:

Indledningsvis bemærkes, at kapitel 2 i arbejdsmiljøloven om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde ikke er nævnt i ændringsforslaget til § 79, og at sikkerhedsorganisationerne derfor ikke bliver omfattet af tavshedspligten.

Der sker altså ingen ændring i forhold til den gældende retstilstand.

De i spørgsmålet nævnte afsnit er alene medtaget for fuldstændighedens skyld for i den givne sammenhæng at give en beskrivelse af, hvilke regler der gælder for sikkerhedsrepræsentanter og øvrige ansatte med hensyn til diskretionspligt.

Ved at fremhæve, at det drejer sig om en privatretlig forpligtelse, har det været meningen at påpege, at der ikke er tale om ansvar efter arbejdsmiljøloven, og at det ikke er forbundet med strafansvar. Denne forpligtelse følger almindelige ansættelsesretlige grundsatninger. De forhold, som falder ind under denne forpligtelse, vil typisk være forhold, som det er af væsentlig interesse for arbejdsgiveren ikke kommer til almenhedens eller konkurrenters kundskab. Denne forpligtelse er som nævnt i 5. afsnit, 2. spalte, side 11 i lovforslaget nedfældet i markedsføringsloven, hvor den specielt er blevet sanktioneret med straf.

Spørgsmål 23:

Til belysning af lovforslagets forudsætninger ønskes følgende:

- a) – en nærmere redegørelse for omfanget af stoffer og materialer, der i dag bruges i den danske industri,
- b) – en nærmere redegørelse for omfanget af nye stoffer og materialer, der årligt tages i brug i den danske industri, samt
- c) – en nærmere redegørelse for de registrerede arbejdsmiljøproblemer omkring de anvendte stoffer og materialer inden for følgende brancher: grafisk, bygge og anlæg, bryggeri, metal og skovbrug.

Svar:

En nærmere redegørelse for omfanget af stoffer og materialer, der i dag bruges i den danske industri, er det ikke muligt at give.

Formålet med at kræve anmeldelse af eksisterende og nye stoffer og materialer er ønsket om at få kendskab til omfanget og arten af stoffer og materialer, der anvendes i eller tilføres arbejdsmiljøet.

Der findes ikke noget offentligt register over arbejdsmiljøproblemer hidrørende fra anvendelsen af stoffer og materialer.

En vigtig funktion for det påtænkte register over stoffer og materialer er netop at kunne henføre stoffer og materialer til kendte arbejdsmiljøproblemer.

Det forventes, at der i forbindelse med opbygning af et anmeldelsesregister vedrørende erhvervs sygdomme og gennem indberetninger fra bedriftssundhedstjenesterne vil

kunne skabes bedre muligheder for at henføre arbejdsmiljøproblemer til konkrete stoffer.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 1 og 2, almindelige bemærkninger, næstsidste afsnit:

Spørgsmål 24:

Se besvarelsen af spørgsmål 3.

Spørgsmål 25:

Det ønskes oplyst, hvilken sammenhæng der er mellem disse reglers indhold, udfyldelsen af rammebestemmelserne og de omtalte »store økonomiske konsekvenser for virksomhederne«.

Svar:

Bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, næstsidste afsnit, svarer til, hvad der er udtrykt i arbejdsmarkedsudvalgets betænkning af 10. december 1975 over lov om arbejdsmiljø. (Folketingstidende, tillæg B, spalte 169).

Ved henvisningen til disse generelle synspunkter er der henset til, at tempoet for udviklingen i arbejdsmiljøet og dermed udmøntningen af nærværende lovforslags rammebemyndigelser skal hvile på en afbalanceret vurdering af hensynet til en stadig forbedring af sikkerheden og sundheden i arbejdsmiljøet over for hensynet til fremstillelses- og importørers behov for at kunne planlægge og tilrettelægge produktion og drift på baggrund af en harmonisk udvikling.

Ved fastsættelsen af de nærmere regler efter det foreliggende lovforslag vil kravene til undersøgelser blive søgt tilpasset de krav, der stilles i udlandet, således at det bliver muligt at opnå en stadig forbedring af sikkerheden og sundheden med de færrest mulige udgifter for fremstillere og importører af stoffer og materialer.

Ad § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a:

Spørgsmål 26:

Da det af den foreslåede bestemmelse og de tilhørende bemærkninger ikke klart fremgår, hvad anmeldelses- og registreringssystemet for stoffer og materialer skal bygge på, for så vidt angår anmeldelsernes indhold, ønskes det oplyst, i hvilket omfang arbejdsministeriet vil kræve, at arbejdsgivere, der

anvender stoffer og materialer, der kan være farlige, skal anmelde omfanget og måden, disse stoffer og materialer bruges på.

Svar:

Anmeldelses- og registreringssystemet efter § 49 a skal bygge på anmeldelser indhentet fra fremstillere og importører af stoffer og materialer til brug i arbejdsmiljøet, idet det er anset for mest hensigtsmæssigt; at anmeldelse og undersøgelse finder sted, inden stoffer og materialer når ud til brugerne. Anmeldepligten ifølge det foreliggende lovforslag vedrører således ikke arbejdsgiveren eller andre brugere af stoffet eller materialet.

Med hjemmel i arbejdsmiljølovens § 22, stk. 1, kan der fastsættes regler om, at arbejdsgiveren skal foretage anmeldelse til arbejdstilsynet, f. eks. ved brug af farlige stoffer eller materialer, hvor hensynet til de ansattes sikkerhed eller sundhed kræver det.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 1, side 6, 1. sp., 1. nye afsnit:

Spørgsmål 27:

Det ønskes præciseret, hvilke kriterier for fastlæggelse af anmeldelsesstadiet der vil blive lagt til grund for udarbejdelsen af bekendtgørelsen – ud over, hvad der er nævnt af meget generelle kriterier i den her omfattede del af bemærkningerne til lovforslaget.

Svar:

Krav om anmeldelse vil normalt først blive stillet, når stoffet eller materialet er udviklet så vidt, at virksomheden står foran egentlig fremstilling.

I særlige tilfælde vil der dog kunne være behov for at kræve anmeldelse på et tidligere tidspunkt ved virksomheder, der erfaringsmæssigt fremstiller farlige stoffer og materialer.

Enhver fremstiller eller importør er berettiget til at foretage anmeldelse på så tidligt et tidspunkt, at investeringen i et forsknings- og udviklingsarbejde ikke risikerer at være spildt på grund af senere restriktioner med hensyn til stoffets eller materialets fremstilling eller anvendelse.

Spørgsmål 28:

Se besvarelsen af spørgsmål 13.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 2, 1), 2. og 3. pkt.:

Spørgsmål 29:

I hvilket omfang vil arbejdstilsynet foretage sådanne kontrolundersøgelser?

Svar:

I tilfælde, hvor der kan næres begrundet tvivl om et privat laboratoriums faglige standard, kan der blive tale om kontrolundersøgelser fra arbejdstilsynets side.

Undersøgelser, der er udført på statslige laboratorier eller på eventuelt autoriserede private laboratorier, vil der næppe være rimelig grund til at arbejdstilsynet kontrollerer.

Omfanget af arbejdstilsynets kontrolvirksomhed vil i øvrigt være afhængig af de ressourcer, der er til rådighed, herunder mulighederne for at få foretaget kontrolundersøgelser på autoriserede laboratorier via statens tekniske prøvenævn (STP).

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 2, 1), side 6, 2. sp., 1. nye afsnit, 3. og 4. pkt.:

Spørgsmål 30:

Det ønskes oplyst, hvor langt man på EF-plan er nået med udarbejdelse af dette forenkende system. Herunder ønskes det oplyst, hvilken sammenhæng der er mellem den danske arbejdsmiljølovgivning og arbejdsmiljølovgivningen på EF-niveau. Kan den danske arbejdsmiljølovgivning således gå på tværs af eller længere end den tilsvarende EF-lovgivning, og i bekræftende fald vil dette fortsat muliggøre udarbejdelsen af det omtalte forenkende system?

Svar:

Der er under forhandlingerne om 6. ændring af 67-direktivet opnået enighed om, at anmeldelse i et EF-land skal gælde som anmeldelse i samtlige EF-lande.

Dette indebærer, at en producent eller importør af et nyt stof skal indgive anmeldelse til den kompetente myndighed i det medlemsland, hvor stoffet produceres eller importeres. Denne myndighed fremsender anmeldelsen til EF-kommissionen, som derefter sender anmeldelsen til samtlige lande.

Der er vidtgående enighed imellem EF-landene om, hvilke undersøgelser af det nye stof der på anmeldelsens foranledning skal være foretaget, og hvilke oplysninger der skal følge med anmeldelsen.

Det vil endvidere indgå, at krav om yderligere undersøgelser vil blive udløst, når et stof markedsføres i stigende mængder. Omfanget af disse yderligere undersøgelser vil bl. a. afhænge af resultaterne af basisundersøgelserne. De nærmere detaljer i dette system er endnu ikke færdigforhandlet.

Såfremt anmeldelse indgives i Danmark, vil man, når det viser sig nødvendigt for at vurdere den fare, der kan opstå i forbindelse med et stof, kunne anmode om yderligere oplysninger og undersøgelser end dem, der er påkrævet i henhold til direktivet.

Såfremt anmeldelsen er indgivet i et andet EF-land, vil Danmark ifølge forslaget kunne forlange yderligere oplysninger fra myndighederne i det pågældende land og forhandle med myndighederne om en foretagelse af supplerende undersøgelser.

Da et af Fællesskabets væsentligste formål er at sikre den frie vareudveksling, tilsigter en række EF-direktiver gennem harmonisering af de enkelte landes lovgivning at fjerne tekniske handelshindringer. Dette er også grundlaget for 6. ændring af 67-direktivet. Som de fælles EF-regler om anmeldelse er foreslået, omfatter de ikke begrænsninger i et nyt stofs anvendelse. Dette betyder, at Danmark ud fra arbejderbeskyttelsesmæssige hensyn nationalt kan fastsætte yderligere regler og begrænsninger i brugen af det nye stof, som skal følges udover de regler, der er fastsat i direktivet, herunder også fremskaffelse af nødvendige supplerende oplysninger, når dette er nødvendigt af hensyn til arbejdsmiljøet.

Direktiver, der alene omhandler arbejdsmiljø, tilsigter ikke en egentlig harmonisering af EF-landenes nationale lovgivning. De krav, der fastsættes i EF-direktiver om arbejdsmiljø, vil derfor være minimumskrav, således at det enkelte EF-land i sin nationale lovgivning kan fastsætte strengere krav.

At et stof anses som anmeldt i et andet EF-land, afskærer således ikke de danske myndigheder fra at fastsætte yderligere krav til sikring af arbejderne mod sundhedsfarlige stoffer og materialer f. eks. ved hygiejniske grænseværdier, mærkning, emballering, be-

grænsning og forbud mod anvendelse af kemiske stoffer og materialer.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 4, side 7, 2. sp., 3. afsnit, 2. pkt.:

Spørgsmål 31:

Hvilke principper er det heromtalte anmeldelsessystem opbygget efter?

Svar:

Anmeldelsessystemet inden for De europæiske Fællesskaber er tænkt opbygget efter følgende principper:

Stoffer, der markedsføres i Fællesskabet efter bestemmelsernes ikrafttrædelsesdato, og som ikke har været markedsført i Fællesskabet før denne dato, skal af producenten eller importøren anmeldes til den kompetente myndighed i det medlemsland, hvor stoffet produceres eller importeres.

Anmeldelse i ét EF-land skal gælde som anmeldelse i samtlige EF-lande.

Der er vidtgående enighed i opfattelserne af, hvilke undersøgelser af det nye stof der på anmelderens foranledning skal være foretaget, og hvilke oplysninger der skal følge med anmeldelsen. De oplysninger, der kræves efter direktivet, er indeholdt i de oplysninger, der er nævnt i bemærkningerne til lovforslagets § 49 a, stk. 4.

På enkelte punkter er der mellem medlemslandene uenighed af principiel karakter. Det gælder således spørgsmålet om direktivets dækningsområde, hvor enkelte medlemslande er af den opfattelse, at direktivet bør harmonisere nationalt fastsatte bestemmelser om begrænsninger i nye stoffers anvendelse. Danmark har med flertallet fastholdt, at direktivet ikke bør indeholde regler om, at nationalt fastsatte bestemmelser om begrænsninger i stoffers anvendelse stadfæstes eller ændres på Fællesskabsplan.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 30.

Spørgsmål 32:

På hvilket niveau befinder arbejdet i den omtalte arbejdsgruppe under EF's Ministerråd sig i forhold til en praktisk anvendelse af det omtalte anmeldelsessystem?

Svar:

Som det fremgår af svarene på spørgsmål 30 og 31 er der opnået enighed om en lang række bestemmelser i direktivet, men endnu udestår enkelte problemer. Det er dog stadig formandskabets hensigt, at direktivet skal vedtages inden udgangen af juni måned i år. Direktivet vil derfor blive forelagt COREPER i begyndelsen af maj måned, således at eventuelle problemer må løses på dette niveau.

Et direktivs ikrafttræden fastsættes normalt til mindst 18 måneder efter vedtagelsen, men det står Rådet frit at fastsætte en kortere eller længere frist. Arbejdsgruppen har endnu ikke taget stilling til spørgsmålet.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 4, 4. afsnit:

Spørgsmål 33:

Det ønskes oplyst, under hvilke omstændigheder de arbejdere, der arbejder med stoffet eller materialet, har krav på adgang til de registrerede oplysninger om stoffets eller materialets sammensætning.

Svar:

En af intentionerne bag forslaget om ændring af § 79, stk. 1, i lov om arbejdsmiljø er en liberalisering af de gældende bestemmelser om tavshedspligt med hensyn til bestemmelsen af, hvilke oplysninger der har krav på hemmeligholdelse. Denne liberalisering vil ske derved, at bestemmelserne i lov om offentlighed i forvaltningen og straffelovens § 152 og 264 b bliver de eneste retsregler, der skal finde anvendelse ved afgørelse af spørgsmål om aktindsigt, idet arbejdsmiljølovens § 79, stk. 1, ikke længere vil have karakter af en særlig bestemmelse om tavshedspligt, som efter offentlighedslovens § 7 kan gøres gældende imod en ansøgning om aktindsigt.

Hjemmelen i § 49 a, stk. 4, skal udnyttes til at udstede regler om offentlige myndigheders brug af registret. Den arbejdsgruppe, der behandler spørgsmålet, har ikke helt afsluttet sit arbejde. I en foreløbig redegørelse er det dog foreslået, at de, der skal være berettiget til direkte at trække på registrets oplysninger ifølge regler efter § 49 a, stk. 4, skal være direktoratet for arbejdstilsynet, miljøstyrelsen, kemikaliekontrollen, sta-

tens levnedsmiddelinstitut og sundhedsstyrelsen.

Der skal i disse tilfælde finde en konkret vurdering sted, og det kan derfor ikke siges generelt, under hvilke omstændigheder oplysninger om stoffets eller materialets sammensætning kan udleveres. Dette vil afhænge af de interesser, der er knyttet til hemmeligholdelsen.

Oplysninger om de sundhedsfarer, der måtte være forbundet med anvendelsen af stoffet eller materialet, samt de forebyggende foranstaltninger der kan træffes herimod, vil kunne udleveres, hvis leverandørens brugsvejledning efter spørgerens opfattelse konkret ikke giver tilstrækkelig oplysning. Om der derimod kan gives oplysning om sammensætningen udover, hvad der fremgår af mærkningen, vil bero på en vurdering af, om der derved vil blive udleveret oplysninger, der har en så stor konkurrencemæssig betydning, at partens interesse i at blive bekendt hermed findes at måtte vige for hensynet til anmelderens interesse i hemmeligholdelse. Oplysninger som kan forudsættes kendt f. eks. via litteraturen kan altid gives.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmålene 46 og 34.

Spørgsmål 34:

I samme forbindelse ønskes oplyst, hvilken betydning lovforslagets eventuelle gennemførelse har i retning af opfyldelse af arbejdernes og fagforeningernes krav om øget indsigt i stoffer og materialer.

Svar:

Lovforslagets hovedsigte er at øge myndighedernes indsigt på dette punkt, men det er samtidig meget ønskeligt, at også arbejdernes og fagbevægelsens indsigt på området forbedres. Dette mål mener man at kunne nå ved at sikre, at stoffer og materialer leveres ledsaget af fyldestgørende oplysninger om sikkerhedsforanstaltninger. Anmeldte stoffer og materialer kan således kræves leveret med vejledning om sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig brug, og disse oplysninger vil være gennemkontrollerede i et omfang, der ikke lader sig gennemføre i dag.

På den anden side vil lovforslagets praktiske gennemførlighed være afhængig af, at der skabes tillid blandt anmelderne til, at

økonomiske og konkurrencemæssigt følsomme oplysninger vil opnå en rimelig beskyttelse, og dette synes kun at kunne opnås, såfremt oplysninger kun vil gøres tilgængelige for en snæver personkreds, dog med hensyntagen til, at oplysningerne skal kunne bruges i forbindelse med praktiske foranstaltninger i arbejdsmiljøet.

Selve bestemmelsen af, hvilke oplysninger der er konkurrencemæssigt følsomme, er afhængig af en vurdering, der kræver en høj grad af indsigt i de tekniske, økonomiske og markedsmæssige forhold på området. Denne indsigt findes kun i begrænset omfang i administrationen i dag; lovforslaget tilsigter bl. a. netop at give grundlag for tilvejebringelsen af sådan indsigt. For øjeblikket vil man ofte være henvist til at lægge stor vægt på leverandørens egen bedømmelse af behovet for hemmeligholdelse af oplysninger, og det forventes, at en mere selvstændig bedømmelse af spørgsmålet fra administrationens side kan resultere i mere åben kommunikation og dermed bidrage til fagbevægelsens ønsker om øget indsigt.

Spørgsmål 35:

I samme forbindelse ønskes oplyst, hvilken sammenhæng der er mellem lovforslagets indhold og den eksisterende bedriftssundhedstjeneste.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 7, side 10, 2. sp., 1. nye afsnit, 3. pkt.:

Spørgsmål 46:

Hvilken indvirkning har bestemmelsen for en ved arbejdstilsynet ansat medarbejders mulighed for at videregive oplysninger fra det centrale stofregister til en sikkerhedsorganisation eller en bedriftssundhedstjeneste, der ønsker oplysninger om et stof eller materiale?

Svar:

Ved afgørelsen af, hvilke oplysninger arbejdstilsynets medarbejdere kan udlevere til sikkerhedsorganisationer, vil lov om offentlighed i forvaltningen være vejledende.

Der henvises herom til besvarelsen af spørgsmålene 19, 33 og 34.

Bedriftssundhedstjenesternes personale vil efter forslaget blive pålagt tavshedspligt efter straffelovens § 152 og 264 b, og endvidere er

der særlige regler om tavshedspligt i bekendtgørelsen om bedriftssundhedstjeneste. Hvor en bedriftssundhedstjeneste som led i sit arbejde har behov for at få oplysninger fra stofregistret om et bestemt stof eller materiale, vil disse skærpede tavshedspligtsregler formentlig indebære, at det vil være muligt at give bedriftssundhedstjenester oplysninger i et videre omfang end sikkerhedsorganisationer, som ikke har tavshedspligt.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 b:

Spørgsmål 36:

Det ønskes oplyst, hvilke kriterier der påtænkes lagt til grund for et eventuelt krav om oplysninger til brugerne om stoffernes eller materialernes kemiske sammensætning (identitet) og om stoffernes eller materialernes indvirkning på arbejdsmiljøet.

Svar:

Med de tekniske datablade, der er nævnt i lovforslagets § 49 b, menes datablade, der ud over tekniske anvendelsesbeskrivelser indeholder oplysninger om, hvorledes man på en sikkerheds- og sundhedsmæssig fuldt forsvarlig måde kan omgås disse stoffer. Denne type datablade findes allerede på en del større danske virksomheder, f. eks. i form af sikkerhedsforskrifter og sikkerhedsinstruktioner for de enkelte stoffer og materialer. Sådanne datablade kendes også fra tekniske udstillinger o. l.

Det er ikke hensigten at pålægge firmaer m. fl. at udsende datablade, men formålet med reglerne efter § 49 b er, at datablade, der udsendes, så udførligt som muligt skal angive de risici m. v., der kan være forbundet med brug og håndtering af stoffet og oplyse om, hvad brugeren skal gøre for at imødegå fare for sikkerhed og sundhed.

Udsendelsen af datablade er en service fra fabrikanter, importører og leverandører, og datablade erstatter således ikke mærkning, som måtte være krævet efter lovgivningen.

Spørgsmål 37:

Se besvarelsen af spørgsmål 3.

Spørgsmål 38:

Se besvarelsen af spørgsmål 3.

Spørgsmål 39:

Se besvarelsen af spørgsmål 17.

Spørgsmål 40:

Se besvarelsen af spørgsmål 17.

*Ad § 1, nr. 6:**Spørgsmål 41:*

Hvilke kriterier vil blive lagt til grund ved uddelingen af midler fra arbejdsmiljøfondet, hvori der indgår 30 mill. kr. årligt?

Svar:

Midlerne uddeles efter ansøgning ved beslutning i fondets bestyrelse og efter dennes bedømmelse af deres arbejdsmiljø-relevans. Blandt ansøgninger om informationsprojekter støttes fortrinsvis sådanne, der har bred, oplysende karakter i forhold til større grupper, brancher, virksomheder eller ansatte og som kan bidrage til oplysning om og forbedring af arbejdsmiljøforholdene. Med hensyn til uddannelsesprojekter foretages en prioritering af projekternes generelle arbejdsmiljørelevans, f. eks. § 9-sikkerhedsuddannelsen, ligesom der ydes støtte til tilvejebringelse af brancherettede uddannelsesmateriale. Desuden

lægges vægt på, at projekterne er aktivitetsfremmende. Med hensyn til forskning bevilges midler først og fremmest efter en afvejning af muligheden for anvendelse af forskningsresultaterne til praktiske arbejdsmiljøforbedringer og i øvrigt efter indhæntet udtalelse fra branchesikkerhedsråd m. v.

Spørgsmål 42:

Efter hvilke kriterier er de midler, der indtil nu er blevet uddelt fra arbejdsmiljøfondet, blevet uddelt, og hvad er midlerne blevet brugt til?

Svar:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 41.

Midlerne til informationsaktiviteter er fortrinsvis anvendt til bøger, pjecer, film, dias, TV-undervisning, udstillingsvirksomhed m. v. formidlet gennem fondets forlagsafdeling.

Midlerne til uddannelse er fortrinsvis anvendt til sikkerhedsuddannelse, kurser og konferencer.

For så vidt angår midler anvendt til forskningsaktiviteter henvises til vedhæftede fortegnelse over hidtil indkomne ansøgninger.

ARBEJDSMILJØFONDET

Liste over indkomne projektansøgninger

- 1977-01: Civ. ing. Ulla Lund Christian-
sen »Arkiv for arbejdsmiljø-
problemer« –
- 1977-02: Giftnævnet »Metoder og udstyr
til udbringning af bekæmpelses-
midler« kr. 20.000
- 1977-03: Ingeniør Jørn Neergård Olsen
»Internt sikkerhedsarbejdes af-
hængighed af virksomhedens
størrelse« kr. 125.000
- *) 1977-04: Klinisk assistent Torkil Menné
»Håndeksem hos nikkelloverføl-
some kvinder« kr. 53.000
- 1978-01: Danmarks Lærerforening »Læ-
rernes arbejdsmiljø« kr. 633.400
- *) 1978-02: Fagbevægelsens Forskningsråd
»Kvindes arbejdsmiljø« kr.
378.000
- 1978-03: Arbejdsløse jurister »projekt-
gruppe om arbejdsmiljø« –
- 1978-04: Fyns Amtssygehusvæsen »Hjer-
neskader hos sprøjtemalere« –
- 1978-05: Læge Klaus E. Andersen »Stu-
dierejse« kr. 120.000
- 1978-06: Teknologisk Institut »Fysiske
og kemiske arbejdsmiljøfor-
hold« kr. 95.125
- 1978-07: Institut for Socialmedicin »So-
ciale og helbredsmæssige for-
hold omkring virksomhedsluk-
ning« kr. 131.610
- 1978-08: Cancerregisteret »Kræftisiko i
danske erhvervsvirksomheder«
kr. 400.000
- 1978-09: Skovteknisk Institut »Opsøgen-
de arbejde blandt skovbrugets
medarbejdere på arbejdsmiljø-
området« kr. 50.000
- *) 1978-10: Teknologisk Institut »Sund-
hedsskader, der opstår som føl-
ge af køle/smøremidler« kr.
658.000
- 1978-11: Vandkvalitetsinstituttet »Aero-
solproblemer på rensningsan-
læg« kr. –
- *) 1978-12: Fagbevægelsens Forskningsråd
»Bageri-, konditori- og mølleri-
arbejdernes arbejdsmiljø« kr.
162.718
- 1978-13: Jydsk teknologisk Institut »Ty-
pegodkendelse af sikkerheds-
net« kr. 398.000
- 1978-14: Jydsk teknologisk Institut »Læ-
gelig undersøgelse af beskæfti-
gede i støjindustri« kr. 177.298
- *) 1978-15: Fyns Amtssygehus-Arbejdsme-
dicinsk Klinik »Registreringssy-
stemer inden for arbejdsmedi-
cin« kr. 64.800
- 1978-16: Institut for Socialmedicin
»Konferencedeltagelse« kr.
3.016
- 1978-17: Danmarks Sygeplejerskehøjsko-
le »Studieophold i England« kr.
12.000
- 1978-18: Dansk Arbejdsgiverforenings
Arbejdsmiljøforskningsudvalg
»Sikkerhedsdatablade for råva-
rer i malervare- og trykfarvein-
dustrien« kr. 1.264.000
- *) 1978-19: Arbejdsgruppen vedr. håndsak-
se »Undersøgelse og vurdering
af håndsakse« kr. 24.000
- 1978-20: Boserups Minde »Oplysnings-
projekt« kr. –
- o) 1978-21: Danmarks Lærerforening »Læ-
rernes arbejdsmiljø« kr. 485.000
- *) 1978-22: Århus Amtssygehus-Skadestuen
»Undersøgelse vedr. arbejds-
ulykker« kr. 243.000
- 1978-23: Kemisk Laboratorium B-DTH
»Dokumentation vedr. kemiske
arbejdsmiljøproblemer« kr.
78.581

- *) 1978-24: Arbejdsmedicinsk Klinik-Rigshospitalet »Forhøjet muskelenzym« kr. 16.000
- 1978-25: Danske Vaskeriers Fællestilsyn »Bakteriologisk kontrol med vaskeprocesser« kr. 217.000
- o) 1978-26: Socialforskningsinstituttet »Arbejdsfravær« kr. 885.300
- o) 1978-27: August Krogh Instituttet »Rygbelastning og lændesmerter på danske arbejdspladser« kr. 1.716.844
- o) 1978-28: Slagteriernes Forskningsinstitut: Mindskning af den del af støjniveauet i slagterier, der hidrører fra brugen af rundsaver« kr. 2.201.500
- o) 1978-29: Hygiejnisk Institut-Århus »Toluens effekt på luftveje m. m.« kr. 950.000
- 1978-30: Arkitekt Bodil Kjær »Undervisning af arkitekter i planlægning og udformning af det fysiske arbejdsmiljø« kr. 192.400
- o) 1978-31: Medicinsk-kemisk Institut-Københavns Universitet »Sundhedsfarlige stoffer og produkter på grafiske arbejdspladser« kr. 161.284
- 1978-32: Sundhedsplejerske Margit Bjældager »Studierejse« kr. 10.000
- o) 1978-33: Medicinsk-kemisk Institut-KU »Produktionsteknisk vurdering af arbejdsmiljøets belastning i den grafiske branche« kr. 182.514
- o) 1978-34: Industrifagene »Bedre arbejdsmiljø i plastindustrien« kr. 338.000
- 1978-35: Det lægevidenskabelige Fakultetsråd »Kursus i arbejdsmedicinsk forskning« kr. 140.000
- o) 1979-01: Instituttet for Anlægsteknik-DTH »Jord- og betonarbejderes arbejdsforhold« kr. 356.500
- o) 1979-02: Fagbevægelsens Forskningsråd »Buschaufførers arbejdsmiljø« kr. 642.000
- o) 1979-03: Industriel Metallurgi-Teknologisk Institut »Arbejdsmiljømæssige forhold ved anvendelse af kemiske bindere i støberier« kr. 169.000
- o) 1979-04: Roskilde Universitetscenter »Arbejdsmiljøet og dets videre udvikling på hospitalslaboratorierne« kr. 403.500

*) Helt eller delvis imødekommet.

o) Under behandling.

Ad lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 7, side 10, 2. sp., 1. nye afsnit, 3. pkt.:

Spørgsmål 43:

Hvilken indvirkning forventes denne bestemmelse at have på muligheden for anvendelse af alternative stoffer?

Spørgsmål 44:

Hvilken indvirkning forventes denne bestemmelse at have på udarbejdelsen af kriterier for udarbejdning af vejledning om stoffers og materialers anvendelse?

Spørgsmål 45:

Hvilken indvirkning forventes denne bestemmelse at have for det konkrete indhold af disse vejledninger?

Svar:

Lovens gældende bestemmelser om tavshedspligt sætter snævre grænser for, hvad arbejdstilsynets personale i regelarbejdet og vejledningen samt ved påbud kan videregive eller benytte af oplysninger og viden, som personalet er blevet bekendt med gennem sit arbejde.

Dette har været følt som belastende også i relation til mulighederne for at vejlede om brug af alternative stoffer.

Med den lempeligere tavshedspligtsbestemmelse, der er foreslået, fastlægges grænserne for tavshedspligten alene af straffelovens krav om, at man har pligt til at hemmeligholde, hvad der er erfaret som hemmelighed eller som ved lov er betegnet som hemmelighed.

Dette må ikke hindre arbejdstilsynet i som led i et forskningsarbejde i samarbejde med virksomheden at kortlægge produktionsprocessen f. eks. i en branche og derefter pege på tekniske justeringer i produktionsprocessen. Ved at indsamle oplysninger fra firmaer i branchen om resultaterne fra en sådan justering kan man pege på virksomheder, der har løst problemet, og på praktiske foranstaltninger, som har vist sig effektive, og siden sprede oplysning om, hvordan de arbejdshygiejniske problemer er løst.

I særlige tilfælde, hvor der kan blive tale om at røbe fabrikkationshemmeligheder, kan det være nødvendigt at indhente virksomhedens samtykke, forinden sådanne resultater

anvendes generelt, f. eks. gennem påbud eller i vejledninger.

Dette vil særligt kunne være tilfældet, hvis anvendelsen af et alternativt stof i et produkt er resultatet af et mere omfattende forskningsarbejde hos en producent.

Spørgsmål 46:

Se besvarelsen af spørgsmål 35.

Ad § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 1:

Spørgsmål 47:

Der ønskes en redegørelse for i hvilket omfang denne registrering tænkes gennemført for eksisterende såvel som for nye stoffer og materialer.

Ad besvarelsen af spørgsmål 8:

Spørgsmål 56:

Er det hensigten, at også nye »materialer« som sådanne skal anmeldes i modsætning til »produkter«, der i henhold til det fremsatte lovforslag om kemiske stoffer og produkter ikke skal anmeldes?

Svar:

Det er hensigten, at nye stoffer og nye materialer, der tænkes anvendt inden for områder, der henhører under arbejdsmiljøloven, skal anmeldes til arbejdstilsynet, hvor de vil blive registreret. Der er således en forskel i forhold til miljøministerens lovforslag om kemiske stoffer og produkter, hvorefter nye stoffer, men ikke nye kemiske produkter, kræves anmeldt inden markedsføringen.

Ønsket om, at også nye materialer skal anmeldes, er begrundet i hensynet til at kunne forebygge risici ved nye materialers anvendelse i arbejdsmiljøet.

Med hensyn til eksisterende stoffer og materialer vil disse blive krævet anmeldt til arbejdstilsynet efter en prioritering, der fastlægges efter forhandlinger med arbejdsmiljørådet.

Anmeldelsen skal tilgå det register, der foreslås oprettet på arbejdsmiljøinstituttet. Der henvises til besvarelsenerne af spørgsmålene 2 og 8.

Ad bemærkningerne til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 1, side 6, 1. sp., 1. nye afsnit:

Spørgsmål 48:

Hvilke stoffer og materialer vil blive prioriteret lavt?

Svar:

Man har ikke i dag en systemiseret oversigt over arten, mængden og anvendelsen af stoffer og materialer i arbejdslivet i Danmark; også viden om deres eventuelle sikkerheds- og sundhedsrisici er ofte mangelfuld.

Det er tanken med den prioritering af områder, som er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, at foretage en kortlægning inden for områder (brancher) for at få kendskab til arten og mængden af, hvilke stoffer og materialer der anvendes, og hvorledes der arbejdes med disse.

Denne prioritering, der vil blive fastlagt efter forhandlinger med arbejdsmiljørådet, vil bygge på viden og formodning om særlige sundhedsrisici indenfor bestemte brancher, men det må på den anden side indgå i overvejelserne, at sundhedsrisikoen ved visse særligt farlige stoffer og materialer allerede er så vel dokumenteret, at der ikke er behov for yderligere undersøgelser, samt at andre stoffer og materialer er dokumenteret at være så lidet sundhedsfarlige, at undersøgelser ikke er påkrævet. Dette vil dog ikke udelukke, at der for sådanne stoffer på et senere tidspunkt kræves anmeldelse, men med et mere begrænset indhold.

Ad § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 a, stk. 2:

Spørgsmål 49:

Det ønskes oplyst, i hvilket omfang man for nye såvel som for gamle stoffer, som man vil registrere, vil kræve oplysning og dokumentation for data om mutagenicitet, carcinogenicitet, reproduktion, teratogenicitet samt humantoxicitet.

Svar:

Vedtages 6. ændring af 67-direktivet om farlige stoffer inden for EF, vil Danmark som tidligere nævnt være forpligtet til at følge de krav, der fastsættes om anmeldelse og oplysninger om undersøgelser m. v. for nye stoffer inden markedsføring.

Der er under forhandlingerne om 6. ændring af 67-direktivet opnået vidtgående enighed om en række undersøgelser, som

skal give mulighed for en vurdering af stofernes grundlæggende egenskaber. F. eks. kan nævnes, at der i grundundersøgelsen skal medtages en undersøgelse af stoffets mutagenegenskaber, herunder en pre-screening af dets kræftfremkaldende virkning. Afhængig af resultaterne af grundundersøgelsen og afhængig af den årligt markedsførte mængde af stoffet skal der udføres supplerende undersøgelser, som bl. a. omfatter en frugtbarhedsundersøgelse, undersøgelse af dets misdannelsesfremkaldende virkning samt yderligere mutagenegenskabsundersøgelser, herunder undersøgelser til påvisning af kræftfremkaldende virkning.

For eksisterende stoffer og materialer vil der i mange tilfælde ikke være behov for at kræve så vidtgående undersøgelser som for nye stoffer og materialer. F. eks. er skadevirkningen for visse stoffer og materialer i nogle tilfælde så veldokumenteret, at undersøgelser for mutagenicitet, carcinogenicitet m. v. ikke vil være påkrævet.

Ad bemærkningerne til § 1, nr. 2, den foreslåede § 49 c, stk. 2, side 9, 2. sp., 1. nye afsnit, 2. pkt.:

Spørgsmål 50:

Hvilke risici tænkes der på?

Svar:

Den risikovurdering, der skal foretages, består i gennemgang af alle de risikoformer, et bestemt stof eller materiale kan frembyde for sikkerhed og sundhed.

Såvel risiko for øjeblikkelige skader som for senere opståede virkninger indgår i vurderingen.

Spørgsmål 51:

Hvilke forholdsregler vil man tage i forhold til stoffer, som er kræftfremkaldende?

Spørgsmål 52:

Hvilke forholdsregler vil man tage i forhold til fosterbeskadigende stoffer?

Svar:

Kun et fåtal stoffer regnes i dag som bevisligt kræftfremkaldende hos mennesker. Et større antal er under mistanke herfor. Endnu må man karakterisere den viden, man har

om stoffers kræftfremkaldende virkning, som meget ufuldstændig. Des flere indicier, der peger mod et bestemt stof, des kraftigere må foranstaltningerne være.

Også med hensyn til fosterbeskadigende virkning er den forhåndenværende viden spinkel. Foreliggende undersøgelser er ofte ufuldstændige og kun gennemført på en enkelt dyreart.

Des flere indicier, der peger mod, at et stof har beskadigende virkning på de oprindelige arveanlæg og gennemførelsen af et normalt svangerskab, des kraftigere foranstaltninger skal der anvendes.

De foranstaltninger, der kan tænkes anvendt, strækker sig fra at forbyde brugen af stoffet til at fastsætte særlige regler for, på hvilke vilkår stoffet må anvendes.

Spørgsmål 53:

Hvorledes vil man forholde sig til stoffer som er mutagene, men hvor der ikke foreligger dyreforsøg om kræftfremkaldende og fosterbeskadigende egenskaber?

Svar:

For stoffer, der har vist sig at være mutagene i velgennemførte undersøgelser, bør der overvejes at fastsætte regler for deres anvendelse. Desuden bør de undersøges og vurderes nøjere for at afkræfte eller bekræfte den rejste mistanke om, at de har virkning på menneskers arveanlæg, eller indebærer en risiko for at være kræftfremkaldende.

Ad § 1, nr. 2:

Spørgsmål 54:

Hvorledes vil man sikre sig, at de forskellige EF-landes administrative praksis med hensyn til anmeldelsesordningen vil blive ensartet?

Svar:

Anmeldelsesproceduren er i direktivforslaget fastlagt ret skematisk, idet der i to bilag er opregnet en lang række oplysninger om stoffets kemiske sammensætning, dets fysiske og kemiske egenskaber, der skal være oplyst, ligesom en række basisprøver – og eventuelle deraf følgende videregående undersøgelser – skal være foretaget, og resultaterne heraf skal følge anmeldelsen. Uanset i hvilken med-

lemsstat anmeldelsen indgives, er det således de samme oplysninger, der i skematiseret form og bilagt baggrundsmateriale skal afgives, således at anmeldelserne bliver ensartede.

Den kompetente myndighed i anmeldelseslandet skal derefter sende de modtagne oplysninger til Kommissionen, der videresender disse til de øvrige medlemsstater. Disse instanser kan anmode om yderligere oplysninger og om, at der foretages yderligere undersøgelser, som den modtagende myndighed måske selv burde have krævet. Det må derfor forventes, at administrationerne i de enkelte medlemslande hurtigt vil nå frem til en ensartet vurdering af de med anmeldelsen følgende oplysninger.

Skulle der opstå tilfælde, hvor myndigheden i anmeldelseslandet ikke er enig med et andet medlemslands myndigheds ønske om indhentning af yderligere oplysninger eller foretagelse af yderligere undersøgelser, er det i direktivforslaget foreslået, at sådanne konflikter afgøres med Kommissionen som opmand.

Spørgsmål 55:

Med henblik på at få indtryk af, hvor mange stoffer de i de generelle bemærkninger foreslåede ressourcer giver mulighed for at behandle, ønskes det oplyst, hvor mange ressourcer/arbejdstimer, der i arbejdstilsynet er anvendt ved forarbejdet til udarbejdelsen af bekendtgørelsen om epoxy- og polyurethanprodukter.

Svar:

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 486 af 5. oktober 1978 om polyurethan- og epoxyprodukter m. v. trådte i kraft den 15. oktober 1978.

Som en del af grundlaget for skønnene over de økonomiske og administrative konsekvenser af det foreliggende forslag til ændring af arbejdsmiljøloven har arbejdstilsynet bl. a. foretaget en skønsmæssig opgørelse af ressourceforbruget til ovennævnte bekendtgørelse med tilhørende vejledninger i perioden fra forarbejdets start til et par måneder efter bekendtgørelsens ikrafttræden.

Arbejdet har i de omtalte faser skønsmæssigt beslaglagt ressourcer svarende til en tekniker og en jurist, begge på halv tid, i knapt

1 år samt en læge i ca. 4 måneder, hvilket svarer til 6 tekniker-måneder, 6 jurist-måneder og 4 læge-måneder.

Hvor stor en del af dette ressourceforbrug, der ligger tidligere end det egentlige regelarbejdes igangsættelse, vil det ikke være muligt at give et blot nogenlunde rimeligt skøn over.

Ressourcefordelingen mellem forarbejdet og det egentlige regelarbejde i forbindelse med denne bekendtgørelse har dog formentlig ikke været repræsentativt for fremtidige regelarbejder, idet det kan ventes, at den højere grad af overblik over reguleringen af området stoffer og materialer i de kommende år, som vil blive følgen af udstedelse af en hovedbekendtgørelse om stoffer og materialer i medfør af §§ 48 og 49, og den øgede viden, der vil blive følgen af registrering m. v. efter nærværende lovforslag, vil betyde, at regelarbejder kan tilrettelægges på en stadig mere hensigtsmæssig måde.

På samme måde vil den øgede viden give mulighed for at tilrettelægge forarbejdet så rationelt som muligt.

Spørgsmål 56:

Se besvarelsen af spørgsmål 47.

Spørgsmål stillet efter betækningsafgivelsen under alm. del i forbindelse med udvalgets behandling af lovforslaget.

Ad arbejdsministerens kommentarer til henvendelsen af 5. marts 1979 fra giftgruppen ved kemisk institut, Århus universitet, samt besvarelsen af spørgsmål 13 og 28:

Spørgsmål 59:

Vil arbejdsministeren være indstillet på at inddrage arbejdsmarkedets parter i det omtalte udvalgsarbejde til varetagelse af koordinationen mellem arbejdsministeriet og miljøministeriet?

Svar:

Spørgsmålet har været drøftet i arbejdsmiljørådet, hvor arbejdsmarkedets parter frafaldt deres krav om direkte deltagelse i det udvalg, der vil blive nedsat til varetagelse af kontakten mellem arbejdsministeriet og miljøministeriet om regelarbejde og administration af reglerne. Parternes stillingtagen grund sig på, at en sådan repræsentation ville

medføre en tilsvarende repræsentation fra miljøside af forbruger- og industriinteresser, hvilket ville svække arbejdsmarkedets parter indflydelse.

Som det fremgår af udvalgets betænkning over lovforslaget, vil arbejdsmarkedets parter være sikret indflydelse på udvalgets arbejde ved den procedure, der er foreskrevet i arbejdsmiljølovens § 66, hvorefter arbejdsmiljørådet skal udtale sig om bl. a. nye regler, forinden disse fastsættes.

Ad kommentarer til henvendelsen af 5. marts 1979 fra giftgruppen ved kemisk institut, Århus universitet, samt besvarelsen af spørgsmål 1:

Spørgsmål 60:

Af ovennævnte fremgår, at lovforslaget ikke indebærer en forhåndsgodkendelsesordning. Hvorledes harmonerer dette med bemærkningerne til lovforslaget, side 3, 2. sp., næstsidste og til dels sidste afsnit?

Svar:

Bemærkningerne til lovforslaget omtaler på side 3, 2. spalte, næstsidste afsnit, lovforslagets langsigtede mål, og i det følgende afsnit omtales i generelle vendinger, hvorledes anmeldelsesordningen skal fungere. I svaret på spørgsmål 1 begrundes, hvorfor der ikke ved lovændringen søges indført en bred forhåndsgodkendelsesordning.

Der ses ikke at være uoverensstemmelser mellem disse forklaringer, idet en forhåndsgodkendelse er ensbetydende med etablering af en såkaldt positivliste for det enkelte stof eller materiale, medens anmeldelsessystemet retter sig mod *anvendelsen* af stoffer og materialer. Dette system vil give myndighederne alle de relevante oplysninger, der er nødvendige for i givet fald at kunne forbyde visse – eventuelt enhver – anvendelse af et stof eller et materiale, og til at udnytte hjemmelen i § 49 c, stk. 2, til at afgøre, om et stof eller materiale kan være så farligt, at det ikke må anvendes til bestemte formål eller inden for bestemte områder, inden arbejdstilsynets udtalelse eller godkendelse foreligger.

Spørgsmål 61:

I besvarelsen nævnes, at de relevante myndigheder vil få adgang til alle oplysninger, i det omfang det er nødvendigt for varetagel-

sen af vedkommende myndigheds opgaver. Gælder dette ikke også for faglige repræsentanter?

Svar:

I de organer, der udøver opgaver efter arbejdsmiljøloven, og som er sammensat med partsrepræsentation, vil de faglige repræsentanter modtage de oplysninger, der er nødvendige for at træffe afgørelse. Dette er også en væsentlig del af begrundelsen for, at det er foreslået, at arbejdsmiljørådet, arbejdsmiljøfondet og branchesikkerhedsrådene m. fl. bliver omfattet af lovens § 79, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 20.

Ad besvarelsen af spørgsmål 3, 24, 37 og 38:

Spørgsmål 62:

Hvorfor henvises der i ovennævnte besvarelser ikke til forskningsresultater og grænseværdier i Sovjetunionen?

Svar:

Det bemærkes indledningsvis, at spørgsmål 24 henviste til sætningen »tilsvarende regler i udlandet«, som står i 2. nye afsnit på side 4 i bemærkningerne til lovforslaget. Besvarelsen omfatter derfor kun fastsatte regler – ikke forskningsresultater.

Af den samlede besvarelse af spørgsmålene 3, 24, 37 og 38 fremgår det af første afsnit, at det nævnte afsnit i betænkningen er formuleret således for at vise, at arbejdsministeren ved udfyldelsen af rammerne i lovforslaget agter at efterkomme den henstilling, som blev givet af et flertal i arbejdsmarkedsudvalget i det i svaret citerede udsnit af betænkningen om forslag til lov om arbejdsmiljø. Da denne henstilling i sin sammenhæng er forstået som en henstilling om at tage hensyn til tilsvarende regler i lande, hvis virksomheder danske virksomheder normalt skal konkurrere med, er de sovjetiske regler ikke medtaget i besvarelsen, men heri ligger ikke, at man på forhånd udelukker at sammenligne med de grænseværdier, der er fastsat i Sovjetunionen.

Ad besvarelsen af spørgsmål 8:

Spørgsmål 63:

Hvad forstås ved udtrykket »de undtagelser, der måtte følge af 6. ændring af 67-direktivet«?

Svar:

Besvarelsen af spørgsmål 8 afsluttes med sætningen »de undtagelser, der måtte følge af 6. ændring af 67-direktivet«, fordi der i 6. ændring arbejdes med markedsføringstidspunktet for et stof, hvorfor der er undtagelsesregler for mindre kvanta af stoffer og materialer, der alene anvendes i forskningsøjemed, og dermed kun anvendes af personer, der på forhånd må være bekendt med, om det pågældende stof eller materiale eventuelt har skadevirkninger. Sådanne stoffer skal efter 67-direktivet af producenten forsynes med mærkning om, at de ikke er anmeldt – undersøgt – og kan indebære fare.

Ad besvarelsen af spørgsmål 12:

Spørgsmål 64:

Hvad er begrundelsen for ikke at foreslå indførelse af en trinvis deklARATION af de produkter, der allerede er anmeldt?

Svar:

Med hensyn til eksisterende stoffer og materialer vil disse blive krævet anmeldt etapevis efter en prioritering fastlagt efter forhandling med arbejdsmiljørådet. Den etapevis anmeldelse går på stofferne og materialerne – og ikke på en deklARATION, når stofferne og materialerne er anmeldt. DeklARATION m. m. skal være indeholdt i anmeldelsen.

Såfremt alle eksisterende stoffer og materialer kræves anmeldt straks med trinvis deklARATION for øje, vil dette medføre en sådan ophobning af anmeldelser, at oplysningerne må forventes at være utilstrækkelige, når de skal behandles, hvilket medfører, at såvel administration som virksomheder må gennem proceduren en gang til.

Ad besvarelsen af spørgsmål 19:

Spørgsmål 65:

En uddybning af, hvorvidt sætningen under punkt a – »hvor det er af afgørende betydning at bevare fabrikkationshemmeligheder« – skal forstås således, at der skal kunne

dokumenteres ganske særlige forhold, ønskes.

Svar:

Som det fremgår af første afsnit i besvarelsen af spørgsmål 19, er det kun oplysninger, der af særlige grunde bør have krav på hemmelighed, der er omfattet af tavshedspligten.

Da straffeloven ikke uddyber begrebet hemmelighed, er der i svaret redegjort for, hvilken vejledning man kan finde i § 2 i offentlighedsloven. Som det fremgår af svaret, vil parterne have en videregående ret til aktindsigt og oplysninger, og det skal derfor efter en konkret afvejning være af afgørende betydning for den ene part, at fabrikkationshemmeligheder bevares, for at afskære den anden part fra at få aktindsigt. En påberåbelse af fabrikkationshemmelighed er således ikke automatisk tilstrækkeligt.

Ad besvarelsen af spørgsmål 29:

Spørgsmål 66:

Bør arbejdstilsynet ikke lejlighedsvis kontrollere undersøgelser, der er udført på autoriserede private laboratorier – bl. a. med henblik på at sikre sig, at autorisationsbetingelserne stadig overholdes?

Svar:

Det ligger i autorisationssystemet, at et laboratorium for at opnå autorisation skal have dokumenteret en tilstrækkelig høj standard, og derfor er udtrykket »næppe vil være grund til« anvendt i besvarelsen af spørgsmål 29. Da det ikke forventes, at der vil blive udstedt særlig mange autorisationer, vil en kontrol af eventuelle autoriserede laboratorier næppe blive uoverkommelig, og skulle der opstå formodning om behov for kontrol i konkrete tilfælde, vil der selvfølgelig kunne foretages kontrol af, om autorisationsbetingelserne overholdes.

Ad besvarelsen af spørgsmål 20:

Spørgsmål 67:

Hvilke indskrænkninger tænkes der på i besvarelsens 3. sidste afsnit, sidste pkt.?

Svar:

Der er ikke tale om, at lovforslaget fastsætter indskrænkninger i, hvad medlemmer af arbejdsmiljørådet må udtale sig om. Der er alene tale om indskrænkninger, der allerede eksisterer, og som betyder, at medlemmer af kollegiale organer ikke, så længe sagen behandles i dette organ, her arbejdsmiljørådet, må videregive fortrolige oplysninger modtaget i kraft af deres arbejde i rådet. Dette kan først ske, når indstilling er afgivet til ministeren. Med den foreslåede ændring af § 79, stk. 1, begrænses fortrolige oplysninger i denne forbindelse til oplysninger, der i henhold til straffelovens § 152 og § 264 b er fortrolige.

Det citerede afsnit i besvarelsen tilsigter at understrege, at ingen af disse begrænsninger afskærer medlemmerne fra at indhente direktiver fra deres organisationer, også med hensyn til verserende sager; dette må blot ikke ske ved, at oplysninger røbes til en videre kreds, end formålet nødvendiggør.

Ad besvarelsen af spørgsmål 30:

Spørgsmål 68:

Er besvarelsens 5. og 6. afsnit i overensstemmelse med Kommissionens forslag?

Svar:

Ja, Kommissionens forslag til denne bestemmelse er meget klar og er da også gået uændret gennem behandlingen i Rådets arbejdsgruppe, hvor dens betydning blev stærkt understreget af flere delegationer, herunder den danske.

Ad besvarelsen af spørgsmål 33, jfr. spørgsmål 35 og 46:

Spørgsmål 69:

Bør ikke alle, der er omfattet af tavshedspligten i § 79, stk. 1, have adgang til de registrerede oplysninger om stoffet eller materialet?

Svar:

En direkte adgang til registrets oplysninger frygtes at hæmme den praktiske gennemførelse af lovforslaget, idet det anses som vigtigt at skabe tillid blandt anmelderne til, at økonomiske og konkurrencemæssigt følsomme oplysninger vil opnå en rimelig be-

skyttelse. Dette synes kun at kunne opnås, såfremt registrets oplysninger kun gøres tilgængelige for en snæver personkreds, dog således, at alle oplysninger skal kunne bruges i forbindelse med praktiske foranstaltninger i arbejdsmiljøet.

Ad besvarelsen af spørgsmål 34, jfr. spørgsmål 35 og 46:

Spørgsmål 70:

Bør »en snæver personkreds« ikke omfatte arbejdsmiljørådet og det pågældende branchesikkerhedsråd?

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 69.

Spørgsmål 71:

Finder ministeren det ikke betænkeligt at overlade det til leverandøren selv at bedømme behovet for hemmeligholdelse?

Svar:

I besvarelsen af spørgsmål 34 er det anført, at man »for øjeblikket . . . ofte (vil) være henvist til at lægge stor vægt på leverandørens egen bedømmelse af behovet for hemmeligholdelse . . .«, og denne tilstand, som erkendes at være betænkelig, tilsigter lovændringen at råde bod på ved at give myndigheden større mulighed for at vurdere et eventuelt krav om hemmeligholdelse.

Ad besvarelsen af spørgsmål 43-45:

Spørgsmål 72:

Ville det ikke være rimeligt, at der blev åbnet mulighed for at tvinge en producent til at videregive oplysninger, f. eks. i form af patentering eller mønsterbeskyttelse med henblik på at kunne sprede oplysning om, hvordan arbejdshygiejniske problemer er løst?

Svar:

Såfremt en producent patenterer eller mønsterbeskytter tekniske indretninger eller specielle produktionsmetoder, hvorved han har løst arbejdshygiejniske problemer, spreder han ganske vist oplysning om, hvordan

han har løst disse problemer. Samtidig opnår han til gengæld eneret til benyttelse af patenterne og mønstrene, hvorfor den af spørgeren tilsigtede virkning ikke vil blive opnået.

Ad besvarelsen af spørgsmål 48 og spørgsmål 49, sidste afsnit:

Spørgsmål 73:

Finder ministeren ikke en på forhånd foretaget prioritering af formodet mere eller mindre farlige stoffer betænkelig?

Spørgsmål 74:

Er ministeren enig i, at der kun for et meget begrænset antal stoffer er tale om nogen absolut sikkerhed for, at de ikke er kræftfremkaldende?

Svar:

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål 48 findes der i dag ikke nogen systematisk oversigt over arten, mængden og anvendelsen af stoffer og materialer i arbejdslivet i Danmark, og da også kendskabet til adskillige stoffers og materialers eventuelle sikkerheds- og sundhedsrisici er mangelfuldt, er jeg enig i, at en endelig prioritering på dette grundlag ville være betænkelig.

Den nævnte prioritering vil da også blive fastlagt hen ad vejen efter forhandlinger med arbejdsmiljørådet og må dels bygge på faktisk viden, dels på formodninger om særlige sundhedsrisici, som er kendte, og selvfølgelig således, at der til stadighed må være mulighed for at tage hensyn til nye oplysninger og formodninger om sådanne risici.

Da oplysningerne som nævnt er mangelfulde om et stort antal stoffer og materialer, der i dag er til stede i arbejdsmiljøet, kan jeg erklære mig enig i, at der kun for en begrænset del af disse er dokumentation for, at de ikke er kræftfremkaldende. I denne forbindelse vil jeg gerne understrege, at udtalelsen i besvarelsen af spørgsmål 49 om, at skadevirkningen for visse stoffer og materialer i nogle tilfælde er så veldokumenteret, at undersøgelser for mutagenitet, carcinogenitet m.v. ikke vil være påkrævet, gik på det modsatte forhold, nemlig at der foreligger en tilstrækkelig bekræftelse på, at denne type skadevirkning er til stede.

Ad besvarelsen af spørgsmål 54, sidste afsnit, og spørgsmål 11:

Spørgsmål 75:

Hvorledes stemmer ovennævnte besvarelser overens?

Svar:

Spørgsmål 11 lød, hvorvidt en bestemt type undersøgelser (sub-akut toksicitet) ville blive obligatorisk, og i besvarelsen nævntes, at Tyskland ved forhandlingerne om 6. ændring af 67-direktivet havde taget forbehold heroverfor. Af denne grund omtaltes også reglen om, at medlemsstaterne ved anmeldelser i andre medlemsstater kunne forhandle med disses myndigheder om yderligere undersøgelser.

Spørgsmål 54 vedrørte koordinationen af medlemsstaternes administration af anmeldelsesordningen, og til slut i svaret omtaltes et – på dette tidspunkt nyt – forslag om, hvorledes problemerne løstes, når den ovennævnte forhandling mellem to medlemsstater ikke førte til enighed. Der ses derfor ikke at være uoverensstemmelse mellem de to besvarelser.

Det kan i øvrigt bemærkes, at forhandlingerne i EF nu er endt med, at Tyskland har hævet sit forbehold, således at undersøgelser for sub-akut toksicitet bliver obligatoriske.

Ad besvarelsen af spørgsmål 55:

Spørgsmål 76:

Til uddybning af ovennævnte svar ønskes oplyst, hvor store ressourcer der vil blive stillet til rådighed ved opbygningen af registret og til regeludformning og i hvilket tempo.

Svar:

Af bemærkningerne om de økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget fremgår, at registerfunktionen påregnes etableret som en afdeling på Arbejdsmiljøinstituttet. Efter et foreløbigt skøn skal afdelingen over en 3-årig periode opbygges til i alt 20-30 medarbejdere.

Regeludarbejdelsen og den løbende administration af det regelkompleks, som skal udfylde lovændringen, vil organisatorisk blive placeret i direktoratet. Som nævnt i bemærkningerne må der i direktoratet oprettes et nyt kontor til disse opgaver. De pågældende opgaver påregnes at beslaglægge 17 akademiske medarbejders og 8 kontorfunktionærers arbejdskraft.

Som det er tilfældet med registret, vil det være rimeligt at regne med, at de øgede ressourcer til direktoratet bliver tilført etapevis over en 2-3-årig periode. For så vidt angår ressourcerne til direktoratet, vil disse ikke alle skulle anvendes til egentlig regeludarbejdelse; men det vil formentlig være rimeligt at påregne, at der i den første periode efter lovændringens ikrafttræden skal sættes på en hurtig og effektiv udfyldelse af de rammer, som lovændringen har afstukket.

En mere detaljeret beskrivelse af udbygningsskønnene i bemærkningerne til lovændringsforslaget vil blive udarbejdet i forbindelse med gennemførelsen af arbejdet i det koordinerende udvalg, som er nedsat af miljøministeren og arbejdsministeren i overensstemmelse med tilsagn til arbejdsmarkedsudvalget til sikring af, at opbygningen af de administrative, analyserende og kontrollerende funktioner samordnes – såvel i opbygningsfasen, som i den senere drift.

Bilag 3

5. marts 1979

Giftgruppen
Kemisk Institut
Århus Universitet

**Giftgruppens kommentarer til:
Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø,
januar 1979**

Giftgruppen, Århus, består af medarbejdere ved Kemisk Institut, Århus Universitet og repræsentanter fra lokale fagforeninger (malere, tømrere, snedkere, typografer, murere og SID (lager og pak.)).

Gruppen har siden efteråret 1974 arbejdet med lovgivningen omkring beskyttelsen mod sundhedsfarlige stoffer på arbejdspladserne.

I efteråret 1975 fremsendtes en rapport: Arbejderbeskyttelsen mod giftige og sundhedsfarlige stoffer til miljøministeren og arbejdsministeren. Rapporten indeholdt en redegørelse for mangler i den dagældende lovgivning samt en understregning af manglende koordinering mellem lovgivning hørende under henholdsvis miljøministeriet og arbejdsministeriet samt en påpejning af overlap mellem de to ministeriers ansvarsområde. Rapporten formulerede forslag til fremtidig lovgivning med tilhørende kontrolforanstaltning. Efter at have modtaget ministerens kommentarer til rapporten formulerede Giftgruppen sammen med en bredere kreds (Byggefagenes Samvirke i Århus og København; Grafisk Kartels Sikkerhedsudvalg, Århus; Fællesklubben B&W Motor; Fællesklubben Odense Stålskibsværft; J. Mørkholt-Andersen, Hygiejnisk Institut, Københavns Universitet; B. Jeune og J. Olsen, Socialmedicinsk Institut, Århus Universitet) følgende krav til en forsvarlig giftlovgivning:

1. Intet kemisk produkt må sælges eller anvendes i Danmark uden at være godkendt med henblik på brugerens sikkerhed og sundhed. Godkendelsen skal foretages af en offentlig, uvildig myndighed, der samtidig fastlægger hvilke sikkerheds- og sundhedsmæssige forholdsregler, der skal tages ved anvendelsen af produktet.

2. Emballagen på et kemisk produkt skal forsynes med:

1) Fuldstændig varedeklaration.

2) Sikkerheds- og sundhedsmæssige forholdsregler ved anvendelsen.

3) Beskrivelse af hvilken indvirkning produktet kan have på den menneskelige organisme, hvis forholdsreglerne overtrædes.
– Alle oplysninger om produktet skal være på dansk.

3. Kontrollen med overholdelsen af giftloven må være effektiv – også på arbejdspladserne. Derfor må kemikaliekontrollen udbygges væsentligt og koordineres med arbejdstilsynet.

4. Det må fra dansk side sikres, at nye EF-direktiver ikke kan stille sig hindrende i vejen for ovennævnte krav.

I 1978 har 175 faglige organisationer repræsenterende 538.000 medlemmer tilsluttet sig disse krav gennem underskrift eller ved hovedbestyrelsesvedtagelse. Underskrifterne er afleveret til miljøminister Ivar Nørgaard den 10. november 1978. Arbejdsminister Svend Auken fik samtidigt skriftligt besked om resultatet af underskriftindsamlingen.

Opfylder de nye lovforslag:

1. Miljøministeriet: Lov om kemiske stoffer og produkter.

2. Arbejdsministeriet: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø,
Disse krav til lovgivningen og kontrollen af denne?

De to lovforslag må opfattes som de kommende års samlede lovgivning om kemiske stoffer og produkter.

1. Miljøministeriets lovforslag medfører umiddelbart flg. nyskabelser.

a. Producent/importør skal klassificere og mærke (stoffer) produkter efter sundhedsskadelig virkning, selv om de stoffer, produktet indeholder, ikke er anført på giftlisten. (Bekendtgørelse nr. 348). Dermed

reduceres myndighedernes forpligtelse til en kontinuert ajourføring af listerne.

Kommentar: Kan man forvente, at producenter/importører kan opfylde denne forpligtelse?

b. Anmeldelse af nye stoffer.

Kommentar: Definitionen af nye stoffer ved en skæringsdato er uhensigtsmæssig. Producent/importør har ikke mulighed for at afgøre, hvornår han markedsfører et »nyt« stof, når der ikke eksisterer lister over »gamle« stoffer.

Myndighederne kan ikke kontrollere, om anmeldelsesbestemmelsen overholdes, når der ikke samtidigt skabes lovhjemmel til, at »nye« produkter og deres sammensætning skal anmeldes, før de markedsføres.

c. Loven skal være sikkerhedsnet for andre love om stoffer og produkter.

Kommentar: Et sikkerhedsnet bør være finmasket, og dette lovforslag skaber ikke umiddelbart den nødvendige forbedring af lovgivningen om giftige og sundhedsfarlige stoffer.

2. Arbejdsministeriets lovforslag.

Forslaget til ændringer af arbejdsmiljøloven er bemyndigelsesparagraffer. Af kommentarerne kan det ses, hvordan man umiddelbart sigter imod at udnytte denne bemyndigelse. Bekendtgørelser, der giver lovforslaget et reelt indhold, skal forhandles med arbejdsmarkedets parter. Det kan således forventes, at der går lang tid inden lovforslagets intentioner iværksættes.

a. Forslagets hovedsigte er opbygningen af et register over produkter.

Kommentarer: Man har vel forestillet sig, hvor lang tid det vil tage at opbygge et register over samtlige produkter, der er markedsført i Danmark?

Et register, der ikke kan anvendes dér, hvor problemet er aktuelt (på arbejdspladserne), er værdiløst. Værdien af et register

er således afhængig af definitionen på tavshedspligten. Det må understreges, at enhver oplysning, der har betydning for sikkerhed og sundhed, f. eks. produktets sammensætning, ikke kan være omfattet af tavshedspligt.

Administrationen af udlevering af oplysninger fra et sådant register vil være meget ressourcerelevende, specielt hvis der ved enhver forespørgsel til registret skal vurderes, om oplysningen er omfattet af tavshedspligten.

Ved indførelsen af varedeklaration kan myndighedernes indsats koncentreres om opbygning af register, kontrol af de givne oplysninger og vurdering af produkters sundhedsskadelige virkninger med vægt på substitutionsprincippet.

Konklusion: Den hidtidige administration og fremsættelse af ændringsforslag til giftlovgivningen har vist, at det er uhensigtsmæssigt, at dette område dækkes af to ministerier. Hvis lovgivningen som antydnet i de to lovforslag fremtidigt skal dækkes af både miljø- og arbejdsministeriet, bør der nedsættes et fælles organ for disse ministerier, som har ansvaret for administrationen af lovgivningen.

Den umiddelbart tilsigtede ændring i lovgivningen om stoffer og produkter medfører ikke større forbedringer for brugernes (arbejdernes) sikkerhed under arbejdet med sundhedsskadelige stoffer. Arbejdernes risikooplevelse er stigende.

Der er store menneskelige og økonomiske omkostninger forbundet med de sundhedsskader, som ukontrolleret omgang med kemiske produkter forvolder. Der går mange arbejdstimer tabt både for industrien, arbejdspladser og myndigheder med administration af hemmeligholdelsesprincippet. Forbedringer af lovgivningen haster. Derfor må de fremsatte lovforslag ændres, således at de sikrer opfyldelsen af de krav, der med tilslutning fra en så stor del af fagbevægelsen er fremsat til en forsvarlig lovgivning.

Underbilag

**Arbejdsministerens kommentarer
til skrivelse af 5. marts 1979 fra giftgruppen ved
Kemisk Institut, Århus universitet**

Henvendelsen fra giftgruppen giver mig indledningsvis anledning til helt generelt at bemærke, at såvel forslaget til lov om kemiske stoffer og materialer som forslaget til ændring af lov om arbejdsmiljø (stoffer og materialer) har udgangspunkt i det stigende behov for, at samfundet får en vis kontrol med anvendelsen af kemiske stoffer og produkter i samfundet som helhed og i arbejdsmiljøet i særdeleshed.

Giftgruppen har på side 1 i henvendelsen opstillet nogle hovedkrav til en forsvarlig giftlovgivning, og hertil vil jeg gerne bemærke følgende:

ad 1. Begrundelsen for, at lovforslaget lægger op til en anmeldelsesordning og ikke en godkendelsesordning, er givet i svar på spørgsmål 1 fra udvalget, men som det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget på side 3, 2. spalte, 2. nye afsnit, er sigtet med lovforslaget gradvis at nå frem til det mål, at intet stof eller materiale anvendes i produktionen, før dets virkning på den menneskelige organisme er klarlagt, jfr. også besvarelsen af spørgsmål 2.

ad 2. De heri nævnte krav til etikettering er forudset opfyldt ved anvendelse af bemyndigelsen efter den foreslåede § 49 b.

ad 3. Som nævnt i bemærkninger (side 5, spalte 1, 1. afsnit) er nødvendigheden af koordination mellem arbejdsministeriet og miljøministeriet samt de herunder hørende institutioner forudset ved lovforslagernes udarbejdelse. Miljøministeren og jeg kan give tilsagn om nedsættelse af et koordinerende udvalg, som med deltagelse af administrationsdepartementet skal sikre, at opbygning af de administrative, analyserende og kontrollerende funktioner samordnes med henblik på mindst muligt ressourceforbrug og størst mulig udnyttelse af personale og andre ressourcer både i opbygningsfasen og under den fremtidige drift. Dette udvalg skal således sikre imod overlappning og sikre, at de begrænsede personelle ressourcer udnyttes bedst muligt. De i lovforslagets bemærkninger angivne personaletal vil ligeledes være

undergivet de eventuelle begrænsninger, som følger af udvalgsarbejdet.

ad 4. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 30.

Til de på side 2 i henvendelsen anførte kommentarer til miljøministerens forslag til lov om kemiske stoffer og produkter har miljøministeriet fremsat følgende bemærkninger:

ad 1 a. Den eksisterende liste over farlige stoffer vil blive videreført efter lovforslaget. Efter de gældende regler skal producenten/importøren kun klassificere, mærke og emballere stoffer efter bekendtgørelsen, hvis de er optaget på listen. Efter lovforslaget bliver det afgørende derimod, hvilke egenskaber og virkninger det konkrete stof har. Til brug for vurderingen heraf vil producenten/importøren kunne anvende dels listen over farlige stoffer, dels reglerne i en kommende bekendtgørelse, hvori det vil blive fastsat, på hvilket grundlag et kemisk stof eller produkt skal betragtes som farligt.

ad 1 b bemærkes, at erfaringerne viser, at det tager meget lang tid at udforme listen over gamle stoffer. Der ville derfor gå flere år, inden myndighederne systematisk fik kendskab til alle nye stoffer. Definitionen gør det muligt allerede nu at sikre dette forhåndskendskab uden forudgående udarbejdelse af en liste.

ad 1 c bemærkes, at lovforslaget udgør de nødvendige forudsætninger for en effektiviseret indsats på området.

For så vidt angår giftgruppens kommentarer til forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø skal jeg efter at have indhentet en udtalelse fra direktoratet for arbejdstilsynet bemærke, at anmeldelsen af nye stoffer og materialer og den etapevise anmeldelse af eksisterende stoffer og materialer danner basis for opbygningen af et centralt produktregister.

Registret tænkes koordineret med eksisterende registre, således at man får et tværgående samarbejde om problemerne hidrørende fra stoffer og materialer.

De oplysninger, der tilgår registret, er den nødvendige forudsætning for, at man senere kan foretage en produktvurdering.

En sådan produktvurdering vil dreje sig om tilvejebringelse af viden og oplysninger om stoffer og materialer, bedømmelse (vurdering), eventuel efterprøvning af de tilvejebragte oplysninger og fastsættelse af regler for omgang med disse stoffer og materialer.

Med hensyn til spørgsmålet om tavshedspligt bemærkes, at oplysninger, der er af betydning for sikkerhed og sundhed, såsom oplysninger, der omhandler forebyggelse af sikkerheds- og sundhedsfarer samt forholdsregler ved uheld, vil være tilgængelige for

organisationer, sikkerhedsorganisationer og -grupper, bedriftssundhedstjeneste, institutter m.m., idet det er sigtet med lovforslaget at sikre brugerne af stoffer og materialer.

Den etapevise opbygning af registret foretages efter en prioritering fastlagt efter forhandling med arbejdsmiljørådet, jfr. arbejdsmiljølovens § 66, stk. 3.

Hvor lang tid det vil tage at registrere samtlige stoffer og materialer, der allerede findes på områder, der henhører under arbejdsmiljøloven, samt tilgangen af nye stoffer og materialer, vil være afhængig af de ressourcer, der stilles til rådighed.